

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
 *** kelmefestő és vegytisztító gyára ***
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Külföldi: Páris, Bécs, Gyűjtőtelepek:
 Budapest, Szeged. — Andrassy-út 50. szám.
 Alapítattott 1864. Lipót-körút 16. szám.
 Telefon 63-36. Rákóczi-utca 86. szám.
 Vidéki megbízások pontosan teljesítettek. Rákóczi-út 78. szám.
 Váci-utca 51. szám.

Ki az életét szereti, csak a

ROPS

biztonsági gyorsfőzőt használja.

Tűzveszély kizárva. Ha felborul, elalszik. Szesz ki nem folyhat. Szeszfogasztásban igen takarékos. Tartós, szolid kivitelben. önzott vasból

ára Budapesten 4 kor.

Kapható minden jobb vasáru-üzletben Budapesten és vidéken. Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni. Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részvénytársaság
 Budapest, V., Váci-út 74-77.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás
 oximú ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa.

Páratlan és csodás hatású arczsépítő és finomító a Földes-léle
Margit-crème

férfi körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögös szépit. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-póder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitérő halászáért felelősséget vállal : : : : a készítő : : : :
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
 Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet
FOGAK és teljes fog-sorok szájpaddal nélkül.
 Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindenemő kaucuk fogazatok, melyeket a legjobb kivétel nem kell. A gyökörök eltávolítása, feldolgozás. Tartós porcelán- és arany-üvegművek. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jóállással. Vidéki 1 nap alatt kielégítetnek megvárhatják. — Mérsékelt árak.
Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI
 néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Lélt.)

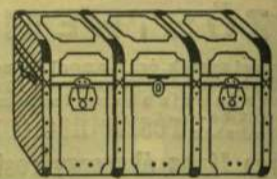

Tennis-raketek, sport-, utazási- és turista-czikkek

nagy választékban, a megszokott szolid árak mellett.

Legújabb sportárjegyzék megjelent.

Huzella M.

BUDAPEST, IV., Váci-utca 28.

Törvényileg védett
NŐI KALAP-BÖRÖND
 viaszmentes barna vitorlavászonnal bevont, 44-nyezetű komondyfa védő léccel, nickel sarokvédővel, nickel szárral és erős teherbőr fogóval. 46 cm hosszú, 36 cm széles, 32 cm magas, 2 kalapnak 6 K
 51 e e 40 e e 36 e e 3 e e 8 e
 56 e e 46 e e 38 e e 4 e e 9 e

Törvényileg védett
COUPE-BÖRÖND
 viaszmentes barna vitorlavászonnal bevont, 4 fényezett keményfa védőléccel, nickel sarokvédőkkel, nickel szárral és erős teherbőr fogóval. 60 cm hosszú, 39 cm széles, 21 cm magas 7 K
 65 e e 40 e e 22 e e 3 e e 8 e
 70 e e 42 e e 24 e e 9 e e 9 e

Vidékre megrendelések után: vétel eszközöltetnek. : :
PAPEK JÓZSEF bőröndös és finom bőrúru készítő
 Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. B. Árjegyzék bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

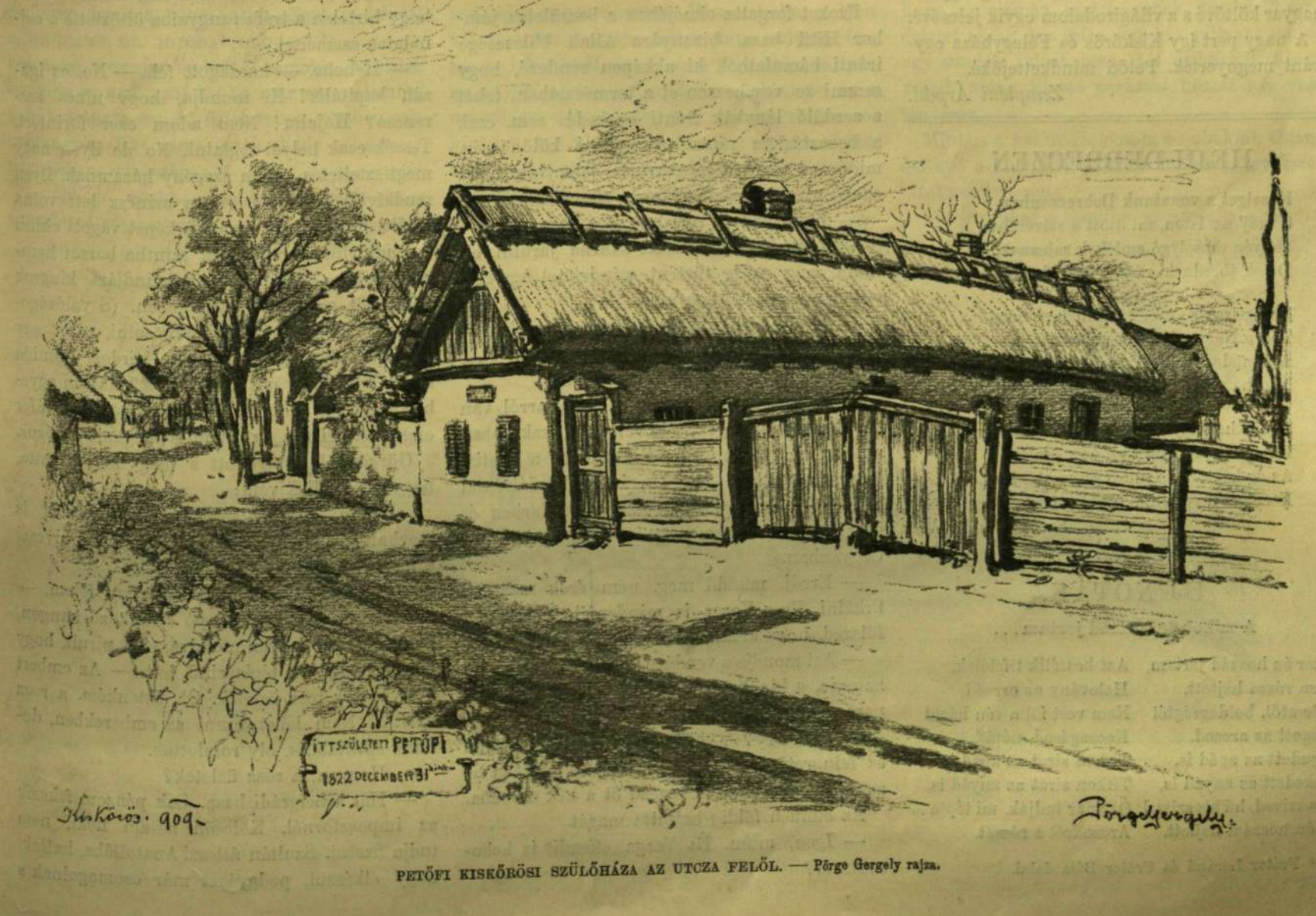
30. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. PÓMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 25.

Szerkesztőiroda: IV. Roátnoda-utca 5. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetéseket a postailag meg-határozott viteldij is esztolandó.

PETŐFI SZÜLŐHÁZA.
 Az a néhány kép, melyet e lapokon talál az olvasó, olyan helyet örökít meg, a hol ha személyesen keveset jártunk is, képzeltben megfordult majd mindegyikünk. A mikor olvastuk Petőfi költeményeit szüleiéről, gyermekkoráról, a mikor elindultunk vele élte viszontagságos útján, mindig eszünkbe jutott az apró, szalmafődeles kiskőrösi ház, a honnan a költő elindult, hogy meghódítsa az egész országot, aztán az egész művelt világot.
 ... Szent a szalmakunyhók küszöbe!
 Mert itt születnek a nyákok, az ég

A megváltókat ide küldi le. Kunyhóból jó mind, a ki a Világnak szenteli magát...
 Petőfinek e szavai ráillenek az ő szülő-házára is.
 Egyszerű szalmafődeles házban született ő is, a kiskőrösi mészárosok fia. Azt a kemény tölgyfa-ágyat, melyen Petőfi az élek között megjelent, megőrizte a kegyelet s ma a Petőfi-ház legbecesebb ereklyéje. Czirázatlan, szilárd bútordarab. Középen állhatott valahol Petrovics István vándorlegénykori ládája is, mely-lél fia, Petőfi is vándorolt később; híres debreczeni telét e lánán üldögélve verselte át,

mint Orlai közismert képe bizonyítja. Mi lehetett a kiskőrösi ház többi bútora Petőfi születése évében, arra csak következtetni lehet. Alkalmasint tölgyfa-lóca a két utcái ablak között, az előtt nagy tölgyfa-asztal s a körül három-négy tölgyfa-szék. Ha vendégek jöttek, a kerek boglyakemenczét is körülülték nyájas téli estéken; főképp a vendégekkel jött gyerek-népség. Az ágy mellett rengő «gombos» bőlesőben sirdogált és aludt a kis Sándor.
 A kiskőrösi szalmafedélű ház adta Petőfi a magyar költészetnek. Pörge Gergely rajzait nézegetve, felvilán képzeletben a nevezetes új-év napja, a forgolódo komasszonyok, Martiny tisztelendő, a ki Petőfi e napon a Sán-

1872 DECEMBER 31
 Kiskőrös. 909
 Pörge Gergely

PETŐFI KISKŐRÖSI SZÜLŐHÁZA AZ UTCZA FELŐL. — Pörge Gergely rajza.

MAIMANN H. JAKAB
 UTAZÁSI CIKKEK GYÁRTÁSA.
 BUDAPEST V. LIPÓT-KÖRÚT 27. TELEFON 67-01

UJDONSÁG! Papek-féle törv. védett **penz-tárca**
 erős zergebőrű. Előve: egy drb bőrből készíte. : : minden pénzem külön van, lapos és nem merő. : :
 Urak részére 11 cm. hosszú, 7 1/2 cm. széles — 3 korona, hölgyek e 11 e e 6 1/2 e e — 3 e
 Vidékre 2 darab megrendelésnél portómentes küldés.
PAPEK JÓZSEF bőröndös és finom bőrúru készítő
 Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. B. — Árjegyzék bérmentve.

A kebel fejlődése.
 A művészet, melylyel szép kebel lehet elérni. Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt, a kik a **Pilules-Orientales**-t (keleti pilulákat) használják — jól ismert. Csak a belső kevelés fejt ki előnyös befolyást a kebel fejlődésére és erősítésére és ebben a tekintetben a **Pilules-Orientales** oly hímzőre tetek szert, a mely kizárja, hogy esetek más preparátumokkal, mint: puder, liszt stb. hasonló megkísérlet szerrel összehasonlítani lehetne. Kívülről alkalmazott szerek, mint: balzsam, pomádé, frotirozás és mindennemű készítmények hatástalanoknak bizonyultak; a szükséges ingert elő nem idézték mert a kebel fejlődése egyes-egyedül a lápesejek különös belső funkció-jától függ. A **Pilules-Orientales** használata által, — ezeknek sajátos növényanyagok következtében, a melyet tartalmaznak, — ezen funkció csak annál erősebb lesz, erősebb vér kering a kebel környékén, a mely a kebel fejlődését és keménységét előidézi. A fiatal leányok tehát módjában van keble természetes fejlődését előmozdítani, az asszonyoknak pedig, hogy kebelük teltségét megszerzezzék, vagy visszazerezhessék. A **Pilules-Orientales** különös hatással vannak a kebel szép formájának előidézésére és teljesen eltüntetik a váll- vagy nyak csontlógókat, melyek gresziózus teltséggel betakarítanak. 30 évi tapasztalásra támaszkodva kijelenthetjük, hogy ezen pilulák teljesen ártalmatlanok és hogy azokat az egészséges legesekélyebb vesélyeztetés nélkül lehet alkalmazni. Könnyű, diszkrét kezelés. Egy üvegcské használata utatisítással 6 kor. 43 fill. franco; utánvéttel 6 kor. 75 fill. **J. RATE**, gyógyszerész, 5 Passage Verdean, Paris. Utánzetektől megkímélendő, kérjünk határozottan francia bélyegzővel **Union des fabricants** ellátott dobozt. Budapesti raktár: Török József gyógyszerész Király-utca. Prágai raktár: Fr. Witek & Co., Wassergasse 19. : : :

KWIZDA
 félé **FLUID**
 Kigő-védője.
 Tisztítófluid.

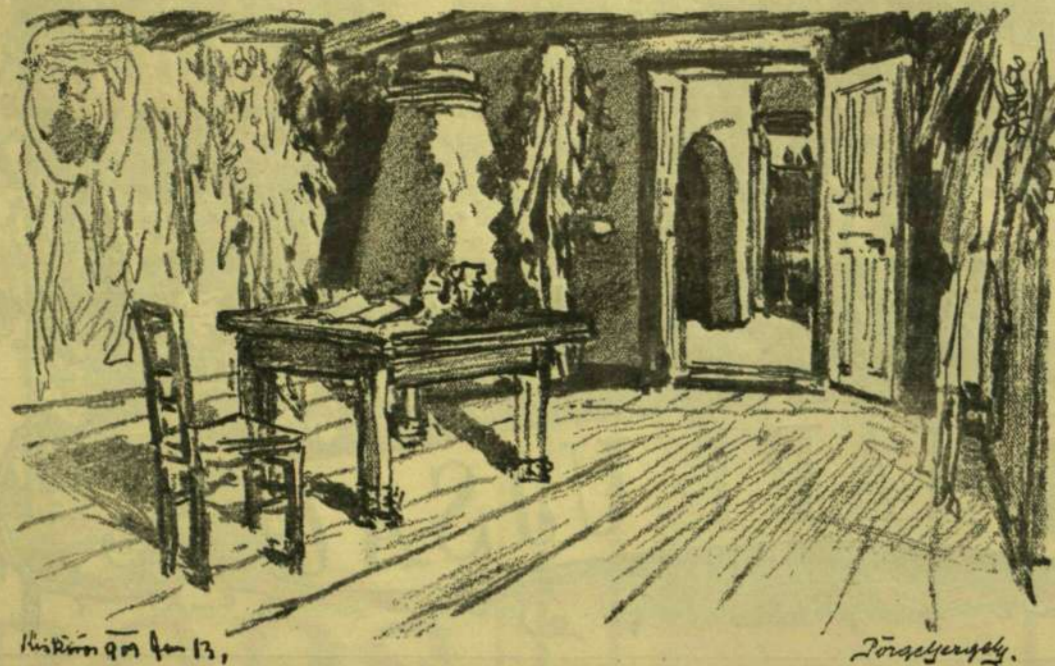
Rég bevált aromatikussodórsóles az utak és ismek erősítésére és előadásra. Turisták, kerékparók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő- és utó-erősítőre nagyobb turák után.
 Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.00.
Kwizda-félé FLUID
 Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Forgátár:
Török József gyógyszerész-nél, Budapest, Király-utca 12. Andrassy-út 26. G

+ Soványság. +
 Szép telt alakot, gyönyörű kebel 6-8 hét alatt érhetni el a törv. védett **«Bateria»** nevű arany éremmel (Paris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903) kitüntetett orientális eróporum használata által. 30 fontnyul biz-zás biztosítva. Ártalmatlan. Fel-tétlen realis, nem szédélges. Sok elismeréssel. Dob-z használ-tással utatisítással 2 márkán. Postautalványon v. utárvéttel (portó külön) **Hygienisches Institut D. Franz Steiner & Co** Berlin 37, Königgrätzer-strasse 66. Budapesten kapható: Török Józsefnél, Király-u. 12.

Nincs többé elgörbült test!
 Ha az én utól nem ért, a legismertebb orvosok által ajánlott Orthopád-támasztó fűzőmet használja. Mérsélt köny nyű és hygienikus! Vattázás nélkül elfűdi az egész elgör-bültést. Ferdén növesre hajlandó iskolás gyermekeknek nélkülözhetetlen mentő- és övesközé! 30 éve fennálló testgyógyászati műintézetemben a legkövetesebb technikai kivitelben és mérsékelt árak mellett készülnek, továbbá: egyeneslábú, járókésűlékek, műlábak és műkezék, cs. és kir. szab. **KELETI-féle** sérvkötők, haskötők.
Uj! Gummi-görsérharisnyák varrat nélkül, valamint a betegpótlóhoz szükséges eszközök. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve
KELETI J. orvos-sebészeti műszerész és gummiárak-gyára : : :
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

HOMOK — ARANY
 A legjobb és legolcsóbb építőanyag a homokból cementtel vagy mészzel készült falazatokra, tetőcserep, járdák és padlólap stb. dr. Gaspary rendsz. szerint előállítva. **Dr. Gaspary** kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban. A 228. számú ismertetősi broszúra ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven. **Leipzig Cementindustrie, Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig** mellett (Németország).

AZ A SZOBA, MAI ÁLLAPOTÁBAN, A MELYBEN PETŐFI SZÜLETETT. — Pörge Gergely rajza.

dor névre keresztelte. A pincze, melyből üveg-gel, kancsóval hordta fel a gazda vendégeinek a bort, áll ma is. A szobából, melynek magasra vetett ágyán anya és gyermeke pihentek, a hol a vidám vendégsereg lakomázott aznap, régen eltűnt az ő bútoruk. Hiszen még annak az évnél vége felé Félegyházára költöztek Petrovicsék. Ma a kegyelet kápolnája az a szoba. Koszorú-szalagok a falakon, látogató-könyv az asztalon. A ház homlokán, kívül emléktábla büszkélkedik Petőfi nevével. Hány palota megirigyelhetné azt a táblát, s talán el is vitatná tőle, ha lehetne, mint a hogy Kiskőrös dicsőségét Szabadszállás és Félegyháza vitatták, mindenik magának követelvé, hogy Petőfit ő adta a világnak. Testileg nem, lelki-leg azonban csakugyan Félegyháza volt Petőfi szülővárosa. A mi elméjébe Félegyházán beleégett: az Alföld, a puszta, a magyarság szeretete, a nép nyelvének és költészetének megbecsülése, azzal a kincsessel lett ő a legnagyobb magyar költővé s a világhíradalom egyik jelesévé.

A nagy pert így Kiskőrös és Félegyháza egyaránt megnyerték. Petőfi mindkettejüké.

Zemléni Árpád.

HEJH DEBRECZEN.

Közelget a vonatunk Debreczenhez,
S tudj' az Isten, mi ütött a szívemhez,
Mélyén mosolygó emlékek rajznak,
Dalok ébrednek, rózsák nyiladoznak!

S mig iratos szellők szállnak elébem,
Tán a Nagyerdő üdvözléte-képpen:
Átálmodom újra egy mese végét...
Míntha valaki most is várna még itt!

S míntha vagy húsz esztendőtt visszamennék:
Bűbájosan ragyog rám ezer emlék,
Az ég kéklőbb, a mező színesebb lesz...
Közelget a vonatunk Debreczenhez!

Szabolcska Mihály.

UJ NÓTÁK.*

A mikor én hozzád jártam...

A mikor én hozzád jártam, Minden rózsá hajtott, Szerelemtől, boldogságtól Ragyogott az arcod. Haragudott az apád is, Veszekedett az anyád is, Mert a szived, hú kis szived Csak én hozzád hajlott.	Azt beszéltek tífélétek, Halványan az orcsád, Nem veri föl a vén házat Kacagásod, nótád. Titkon sirat az apád is, Titkon sirat az anyád is, Ők már tudják, mi tépte le Arczodról a rózsát.
---	---

* Fráter Loránd és Fráter Béla dala.

— Nem, nem; várja meg künn. Csak abban az esetben lehet bebocsátani Vargát is, ha az idegen nem merne egyedül belépni.

Az eunuch sietve távozott, Hilil basa pedig rendbehozta öltönyeit, begombolta burnuszát, megigazgatta gyüremléseit, föltette turbánját, azután szép csendesen kiverte a csibukja hamvát egy tulipán harangjába, egy piczinyt fel s alá járt a kavicsos ösvényen, alkalmasint tervet készítve az idegen ember kellő kikészítéséhez, majd hirtelen elhagyta a kertet, a palota bejáratához kerülve, felcsoszogott a lépcsőkön s egyenest benyitott a kék szobába, a hol már várta az idegen egy fali festmény nézésébe merülve.

— Salem alejkum. Légy üdvözölve födelem alatt — mondá a basa, kezeit mellén összetéve. Görgy meglepődve fordult meg s az előre kiszelt köszöntést kezdte darálni:

— Allah nevelje meg szerencsédnek mértékét, nagy tekintélyű úr és férfiú, legyen pedig...

Egyszerre azonban benne rekedt a szó, egy pillantást vetve a basára, ki e tekintettől ijedten hátrahőkölt, akaratlanul tört ki belőle a felkiáltás:

— Nini, nini! Mit keres maga itt, Quendel apó?

Quendel apó (mert ő volt) elsápadt az első pillanatban, ő is felismervén a szépesi viceispánt. Ez aztán a fátum. Hát mit vétett ő az ördögnek, hogy ezt most idehozta? Hiszen inkább azt hitte, hogy a kedvében cselekszik (t. i. az ördögnek). Oh jaj, ő hát a kis lány atyja s istentelen bűnös gondolatáért, melyet a backfisch iránt táplált, nyomban utólte a bűnhődés. Nemcsak a szegyenkezés bántotta a félelme is ránehezült. Nemcsak a nagytekintélyű alispán látta magával szemben, hanem a boszuló végzetet is, épen a leányka apjának személyében. De ha már nem sülyedhetett egyszeriben a föld alá (ez lett volna ebben az esetben legkényelmesebb), mást alig tehetett, mint hogy hirtelen a treffa rongyaiba öltöztette a sajnálatos eseményt.

— Hehehe, — kacagott fel. — No, ez igazán kapitális! Ki mondja, hogy nincs szerencse? Hojahu! Nem adom ezer forintért. Tessék csak helyet foglalni. No de ilyen nagy megtiszteltetés enyim szegény házamnak, ilyen rendkívüli szerencse. (Rosz színész lett volna belőle, mert olyan savanyú képet vágott ehhez a rendkívüli szerencséhez, mintha borsot harapott volna ketté.) Bizony mindjárt kiugrok bőrből enyimből örömben. (S valószínűleg szétselekedett gyermek.) Azt kérdezi domine spektabilis, hogy mit keresem itt? Hát mi egyebet, pihenek. Hiszen eleget dolgoztam, ráfér engemre. Hiszen én értem is meghalt a Jézus.

Görgy elmosolyodott s meg nem állhatta, hogy ne évődjék vele:

— Igen, Jézus bizonyára kegyelmedért is meghalt, de úgy látom, Mahomedből is kiveszi a maga részét.

— Hát mit tudja tenni szegény fejem, — mentegetőzött Quendel apó siránkozó hangon, de dicséretére legyen mondva, el is pirult, hogy még a nyaka is téglaszínű lett. — Az embert beleviszik a roszt üzletek. Oh, Istenkém, a roszt üzletek. Nem lehet hinni az emberekben, domine spektabilis, oly romlottak.

— Hogyan, a roszt üzletek?

— Hát a belgrádi basa. Sok pénzem fekszik az imposztornál. Kölesön adtam neki, nem tudja fizetni. Szultán átteszi Anatóliába, hallok, hogy elkészül, podgyaszt már csomagolnak s

Quendel apó megrázkódott, mint mikor valami hideg hulló érinti az ember testét.

— Ejh, — szólt azután összeszedve magát — mit ért asszony az üzlethez? Annyit, mint paraszt az uborkasalátához. Mit szólna, arról nem is gondolkozok. Hiszen nem tudja, okos ember nem köti mindent orrára feleségnek.

— De hátha én megmondanám neki? Quendel úr megütődött e szavakon s gyanakodó tekintete nyugtalanul fürkészte az alispán arcát.

— És ugyan mit mondhatna mint tényt az alispán úr? Mindössze azt, hogy itt tetszett találni erdőben, békés fedelem alatt.

— Török basának öltözve, — folytató Görgy. — No igen, hogy a saját ruháim ne kopjanak. Az ember végre is használja a saját övé portékáját. Mi van abban?

— Egy hárem közepette, mely szintén a saját portékája s melyet szintén...

Kezeit elhárítolag emelte fel Quendel s még a hajaszálai is égnek meredtek.

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

a szegény Quendelnek még aztat se nem mond, hogy bikmag. Hanem mikor odamegyek pénzemért, vereti talpamra húsz-húsz pálczákat. No, ez nagy violencezia. Igaz, hogy akkor még nem voltam nemes ember, de a talpam épen úgy fáj, mint egy grófé. No mondok, ezt nem hagyom annyiba, ezért izzadásba hozok a basát, minélfogva megkentem a nagyvezirt, mert a Quendel talpai csak vannak olyanok, mint más talpak, de a kezei hosszúk. Most már ráparancsolta nagyvezir a fizetést, de miből? Nem volt egyebe, csak a hárem, meg az eunuchok, meg a sok keleti pokróczok s egyéb ilyen encsebense. Az jutott leizitációra. Mindenki félt megvenni, jóformán senkise nem ígerte semmit. Hogy veszett nyélnak kerüljön legalább fejse, magannak kellett portékát megtartani, elevent és nem elevent, rabszolgákat, odaliskokat, tepicheket, csibukokat. Ejnye, nini, nem gyűjt rá a tekintetes alispán úr? Dohányt is vettem vagy hat hordóval. Mert ezek a szamarak dohányt tartják hordóban s bort iszszák csibuk alakú kis fűnsákból.

— De 'iszen gonosz esont kegyelmed, akármit beszél is, — nevetett az alispán józuen.

Erre aztán Quendel apó rezes, borostás arca is röhögésbe gömbölyödött.

— Hehehe, hahaha. Bizony így volt. Czirkumstancziák így hozták. Nyakamon maradt minden. Kinek adjam? Senkinek se nem kell. Hova tegyem. Sehova se nem fér. Hát itt van ez a kis erdőcském, ide hoztam, hogy ne legyen szem előtt, mert én erkölcsös ember vagyok, akármit gondolja is rólam domine spektabilis vice komes, a ki nem szeret másokat botránkoztatni. Azóta itt áll a portéka, úgyszólván raktáron, értéke napról-napra apad, mert az idő nyomokat hagy e finom testeken, az éghajlat se nem jó, kivált télen, a legszebb georgiai leány köhéscel karácsony óta és aligha el nem megy a sárguló őszi levelekkel. Otthon meg a birkák hullják magokat, métey van nekik. Allah itt pusztít, Jehova ott, mert csinálja juhokból bőröket, zsidóknak. Azonfelül a miénk Isten se pihen. Csak múlt héten égett el a putzdorfi majorom, istállók, béresházak. Nem is képzem a tekintetes úr, mennyi mindenféle gond és boszúság nyomja embert. Legjobb, a kinek semmije se nem van. De ha már van valamije, szeret utána nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

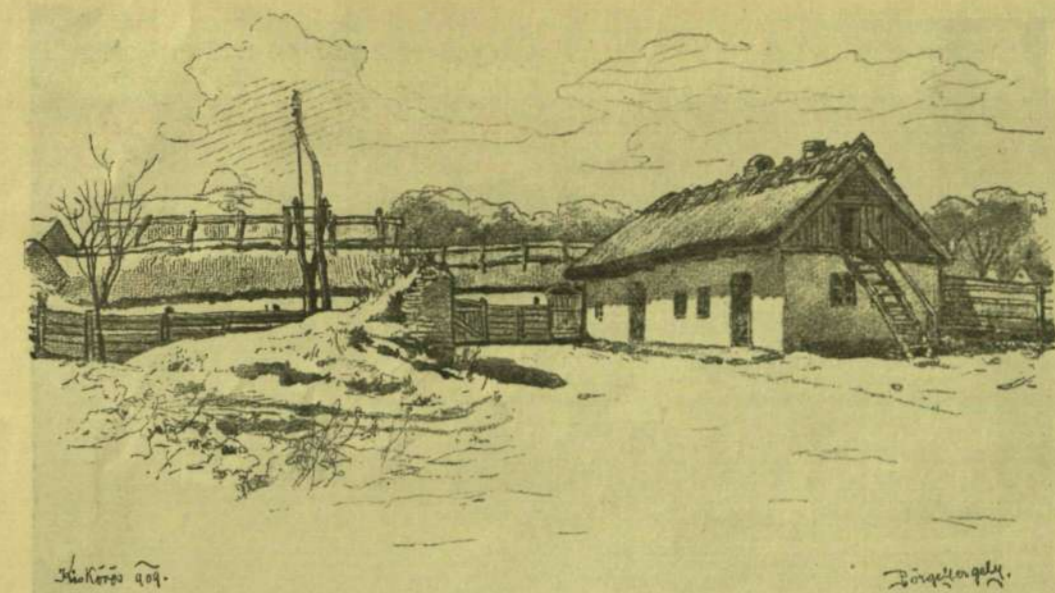
— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

PETŐFI KISKÖRÖSI SZÜLŐHÁZA AZ UDVAR FELŐL. — Pörge Gergely rajza.

Quendel apó megrázkódott, mint mikor valami hideg hulló érinti az ember testét.

— Ejh, — szólt azután összeszedve magát — mit ért asszony az üzlethez? Annyit, mint paraszt az uborkasalátához. Mit szólna, arról nem is gondolkozok. Hiszen nem tudja, okos ember nem köti mindent orrára feleségnek.

— De hátha én megmondanám neki?

Quendel úr megütődött e szavakon s gyanakodó tekintete nyugtalanul fürkészte az alispán arcát.

— És ugyan mit mondhatna mint tényt az alispán úr? Mindössze azt, hogy itt tetszett találni erdőben, békés fedelem alatt.

— Török basának öltözve, — folytató Görgy. — No igen, hogy a saját ruháim ne kopjanak. Az ember végre is használja a saját övé portékáját. Mi van abban?

— Egy hárem közepette, mely szintén a saját portékája s melyet szintén...

Kezeit elhárítolag emelte fel Quendel s még a hajaszálai is égnek meredtek.

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

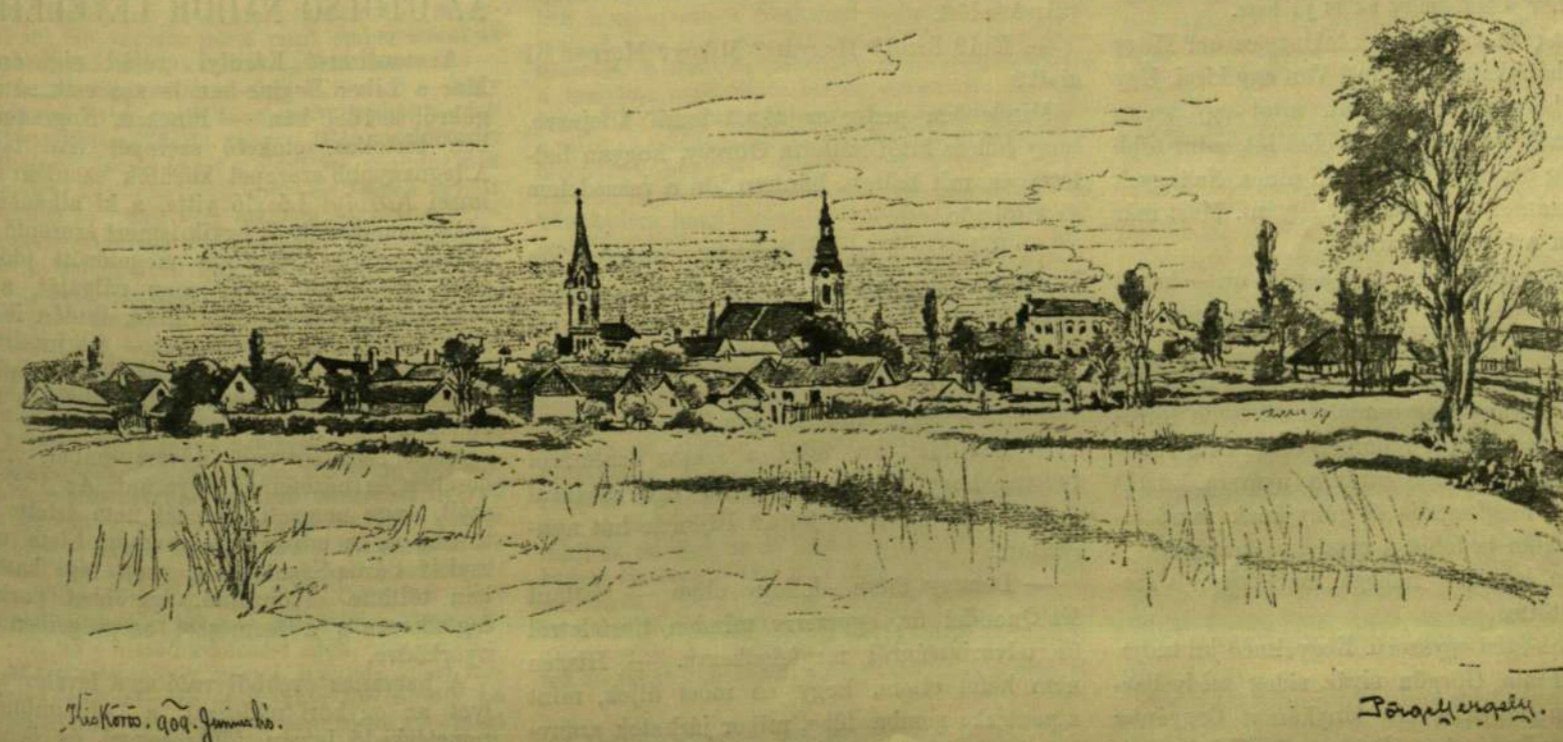
— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

— Jó, jó, csakhogy mit szól majd ehhez Quendelnek asszonyom?

— Jaj, ne is mondja! Jaj, ne is ijesztgessen, édes jó patrónusom. Hiszen tudja, milyen alázatos, hű szolgálja, lelkes hive voltam. Oh, ne, ne! Ne vexáljon! Hiszen nem tudja, milyen az enyim asszony. Gondolja a tekintetes úr a másvilágra nézni jó üzletember, véreben van utánanézés. Hát azért jövök el ide néha megtekinteni portékáskát.

KISKÖRÖS. — Pörge Gergely rajza.

SZENTIMREI KÁROLYI LÁSZLÓ KASTÉLYA SÁROS-SZENTIMRÉN.

— Minek? Innen is észlelem, hogy csillagos az éj és nem lesz egyházi eső.

— Hm, de a szép levegőjű éjszaka, a gyönyörű holdvilág... és a kicsik ott lubiczkolnak a tóban. (Quendel apó hamiskásan hunyorított a balszemével.) Van köztük egy pár becses libácska, hm.

— Javíthatatlan vén kujon!

— Nem bánja meg a tekintetes úr! — vigyorgott Quendel úr, sunyi nézéssel.

— Hagyj békét, Sátán, ne kísérs! — fenyegette meg Görgey tréfásan, majd komoly arcot vágott. — Most én atya vagyok, Quendel úr és képtelen minden más érzésre.

— Ejh, bolondság! Hiszen én is vagyok atya, nekem is existálja lányom, szeretek is őtet, de az esztendő olyan hosszú, hogy az ember eleget lehet benne atya, és az élet oly rövid, hogy nem eleget kóstolhat örömkökből. Azonfelül atya akkor is marad az ember, ha meghal, de kóstolásnak fucs, ha a halál aztat mond tótl, hogy: «Pogy!»

Görgey azonban semmiféle ékesszólással nem bírta kihúzni a tervei gyűrűjéből, s belevonni a selymaságba, hogy aztán mint közös kalandnak részesei, egymásra ne valljanak. Jobban bizott volna ebben az ő tervében, mint a Görgey által kilátásba helyezett titokcserében. Ámbár lehet, hogy az is jó lesz.

— Hát csak vasember a tekintetes úr? Hogy van-e dohánykában ópium? Van egy kicsi. Úgy jó az. Több szem többet lát, mint egy szem. De opiumtól egy szem is többet lát, mint több szem. Még olyant is látja, a mi nincs. Ne tegyek egy kis zámolyt a lába alá? Így ni. Most már hallgatom a tekintetes urat.

— A lányomról van szó, Quendel úr, — kezdé Görgey, — teljesen kegyelmedre akarom őt bízni, mintha nem is az enyém lenne.

Quendel apó megreszkett. Álmat lát-e, álmat hall-e, vagy még csodálatraméltóbb történet? Lelkének titkos redőiben olvas ea a rendkívüli ember s most, mint a nyársra húzott pecsenyét, megforgatja őt gúnyjának maró levében s aztán bedobja a moslékos dézsába.

— Nem értem, — hebegte fázékonyan s szeméit lesütötte.

— Az ok igen egyszerű. Kegyelmed jól tudja, hogy a házam Görgön sívár, rideg medvebarlang, minélfogva a kis lánykát Osgyánba adtam a nővéremhez, Darvasnéhoz. Darvasné,

valamint a férje is, meghaltak a pestisben tegnap és ma temették el őket, a lánykát tehát, a kit Darvasék a pestis első fellépésénél régi pesztonkájához, Vargánéhoz küldtek ide a szabadkai erdőbe, most el kell valahova vinnem. Haza nem vihetem, mert az én házam először is nem alkalmas, hogy egy kisasszony megtanulja, a mire az életben szüksége lesz, másodsor pedig veszedelmes, mert hiszen kilátás van rá, hogy Lőcsé városa az első kedvező alkalommal megtámadja és fölprédálja. Egy hely volna, a hova vihetném (az alispán homloka elborult), Görgey Jánoséhoz Toporcra, a sógorném derek, finom úriasszony és szereti is a lánykát (mélyen sóhajtott, megakadt, mintha a lélekzete elfult volna és levegő után kapkodnék). Csakhogy Toporc még veszedelmesebb hely. Magának csak megmondom, hiszen nem sokáig lehet titok, János bátyám ismét föl-lázadt a császár ellen.

Quendel uram élénk mozdulatot tett s nagyot harapott a csibuk borostyán szopókájába, majd beletört a foga

— Föllázadt?

— Nem adok neki két hetet s egész Magyarország fegyverben lesz.

Quendel apó fölgrótt, elkezdett föl s alá szaladgálni a szobának s hadarni össze-vissza száz kérdést.

— Hol? Kitől? Hogyan? Mikor? Merre? Ki alatt?

Mindebben pedig az akart lenni kifejezve, hogy hol és kitől hallotta Görgey, hogyan hallotta és mit hallott, honnan jön a veszedelem és kitől jön, stb.

— Rákóczy Ferenc herceg sereggel jön Lengyelország felől a vereczkei szorosnál s Esze Tamás, meg János bátyám eleibe mentek immár egy kis csapattal, hogy csatlakozzanak a zászlajához.

— Biztosan tud? — lihegte Quendel.

— Oly biztosan, mint a száraz szalmáról tudom, hogy lángba borul, ha égő csóvával érintik. De mi a kő lelte? Üljön le hát nyugodtan.

— Dehogy ülöm, dehogy ülöm, — pattant fel Quendel úr, egyszerre minden tiszteletről és udvariasságról megfeledkezve. — Hiszen nem kétét ettem, hogy én most üljek, mint a pecserke gomba fübe, mikor járhatok aranyban hasig. Viszket enyim talp. Ich musz gehen.

Minden mintha ezer monéta. Na moju dusu. Megyek, fogatok, megvásárolok ökröcskét, zabocskát, szétküldök embereimet országba, míg senkise nem tud háború felől. Ojjé, ojjé! Hát jön Rákóczy-gyerek! Isten hozta! Isten hozta! Jaj, a szegény császár, szegény császár! Mennyi sok szórt fogja az most eresztetni.

Vigyorgva gondolt a sok hadi költségre s rohant ki, hogy rögtön fogasson, Görgey azonban visszatartotta.

— Oho, barátom Quendel, nem úgy verik a cigányt. Előbb még más dolga lesz kegyelmednek, — tette hozzá keményen, — aztán nem bánom, csináljon, a mit akar. Egyelőre azonban egy tapodtat se mozdul. Üljön le.

Oly parancsoló hangon mondta, hogy Quendel akaratlanul engedelmeskedett. Összeesett a divánon, mint egy gombolyag s hallgatta tovább Görgeyt, miközben ajka idegesen rángatózott a türelmetlenségétől.

— Ott hagytam el, hogy Toporcra se vihetem a leánykát, mert Toporcot előreláthatólag a császári erő fogja felperzselni, valamelyik labancz generálisnak ez lesz az első dolga, mert jól hangzó jelentést küldhet fel róla Bécsbe: «A lázadó Görgey János várát sereggel bevettém és feldúltam, családját fogságba vettem.» Egyszerű kuria biz az, de a jelentésben vár lesz belőle. Ilyen kilátások mellett, mit gondol, Quendel úr, mire határoztam magamat?

— Semmitse nem gondolok, — hörögte halálmegevető bosszúsággal.

Azonban nyomban észterét, hogy megfélekezett önmagáról és arról, kivel beszél s a legnagyobb nyájassággal igyekezett a megjegyzését jóvá tenni:

— Mit tudok én azt, hogy milyen gondolat terem egy olyan okozs fejben, mint a tekintetes úré?

— Azt határozta, hogy Lőcsére viszem és beadom a Kröster Matild intézetébe.

— Csak talán nem? — szolt közbe Quendel úr meglepetve.

— Igenis, mert a fal mégis csak fal. Háborúban nem a fenyes erdő a legegészségesebb, hanem a körülkerített város.

— Hm, hm. Az enyim leányom is ott van, de én semmire nem vagyok, engemet csak utálják és az is semmi, a tekintetes úr ellenben ellenség, a kire haraxanak mirges burgerek. Hát hogy lesz az?

(Folytatása következik.)

AZ UTOLSÓ NÁDOR LEVELEIBŐL.

A szentimrei Károlyi család régi eredetű. Már a Liber Regius-ban is szó esik nemességükről s 1686-ban — Pinczen, Nográdmegyében birtokos, előkelő szerepet vívó familia. A legnagyobb szerepet közülök azonban szentimrei Károlyi László vitte, a ki alkanczellárság emelkedett és egyik ismert szereplő férfa volt a szabadságharcot megelőzőtt időnek. Mint fogalmazó kezdte meg pályáját, a régi magyar udvari kancelláriánál. Ittán is szolgált, a helytartó tanácsnál, — itt jutott összeköttetésbe József nádorral, iránta való jóindulattal haláláig megtartotta, sőt fiaira is átruházta.

Igazi beamter volt, udvari ember, viselkedésében és nézetében egyaránt. Az 1848 eszméit, nagy nemzeti harcát nem értette meg, tovább is az udvar híve maradt. Élete utolsó szakát Sáros-Szentimrén, szép régi kastélyában töltötte elvonultan, legtöbbit parkjával foglalkozva s a természet szépségeiben gyönyörködve.

A hatvanas évekből való az a levelezés, melyet az egykori nádorral, a Schaumburgban remetesködő István főherceggel és öccsével, József főherceggel váltott, az utóbbinak há-

zassági ügyében. István főherceg őt kérte fel, hogy legyen családjának meghatalmazott képviselője a házassági szerződés megkötésekor. József főherceg levele a házasság alkalmával küldött üdvözlötet köszöni meg, — érdekes czélzással az akkori közviszonyokra. József főherceg magyarul ír, míg bátyja németül, de ő is gyakran kever magyar szavakat soraiába. A levelek, melyeket szendrői Török Gyula cs. és kir. kamarás szíveségéből közlünk, így szólnak:

I.

Károlyi v. b. t. t. és magyar kir. udvari alkanczellár Ur ő nagyméltóságának.

Schaumburg, 1863 november 11.

Kegyelmes Uram! Kötelességszerűen így kellene kezdenem és ezt a hangot meg is tartanom, de nehezemre esnék régi barátommal, Károlyival, boldogult Uram Atyám hűséges elnöki titkárával, ilyen szertartásos hangon szólni s mert azt reményelem, Ön is többre tartja, ha házunk barátjának, mintha valóságos titkos tanácsos úrnak címezem, tehát merészlem Önt egyszerűen kedves Károlynak szólítani s egyszersmind egy kéréssel fölkeresni, a melyet régi ragaszkodásánál fogva hiszem, nem tagad meg.

Mint bizonyára tudja, öcsém József, a múlt évi augusztus hó 20-ika óta Klotild szász koburgi hercegnő boldog vőlegénye és császárnok és Urunk tudta és akarata szerint május 1-én tartják az esküvőjüket. Most kerül a sor a császári ház minisztere, Gróf Rechberg ő excellentiájának legmagasabb vezetése alatt szerkesztett házassági szerződés kiállítására. E végből két meghatalmazott küldetik ki. Egy a mi részünkről, egy a Coburgok részéről, kik a dolgot nyélbe ütők és a kiknek az ügy fine finali aligha akaszt több terhet a nyakukba, mint hogy tán el kell fogadniok valami érdemrendet s azt viselniök is. Coburgék báró Pawel államtanácsost bízták meg, mi testvérek azonban még restantiában vagyunk. Szabad Önt ama sok szolgálatra való tekintettel, melyet házunk iránt immár tanúsított, eme szívesreger kérem? Ismétlem, az ügy könnyű, nagyon könnyű, kétszeresen könnyű, mivel mint ammanensis oldala mellett leendő Szuborits jól ismert alakja, ki — ha szükséges lenne — a coulisák mögül mindent megcsinál Önnel, a mit mondania s tudnia kell! Arra az esetre, ha kérésem nem utasítja vissza, / alatt itt küldöm az aláírt és megpecsételt meghatalmazást, a mely Önt, kedves Károlyi uram alter ego-mmá teszi, ha ellenben előttem ismeretlen okok arra indítanak, hogy nekem tagadó választ adjon, akkor kérem ezt minél előbb, nehogy báró Pawel úr az ő legkegyelmesebb úrnak túlságosan sok napidíjat számoljon föl, én pedig mást, bár semmi esetre sem jobbat választhassak, mint azt, a kihez a jelen sorok szólnak.

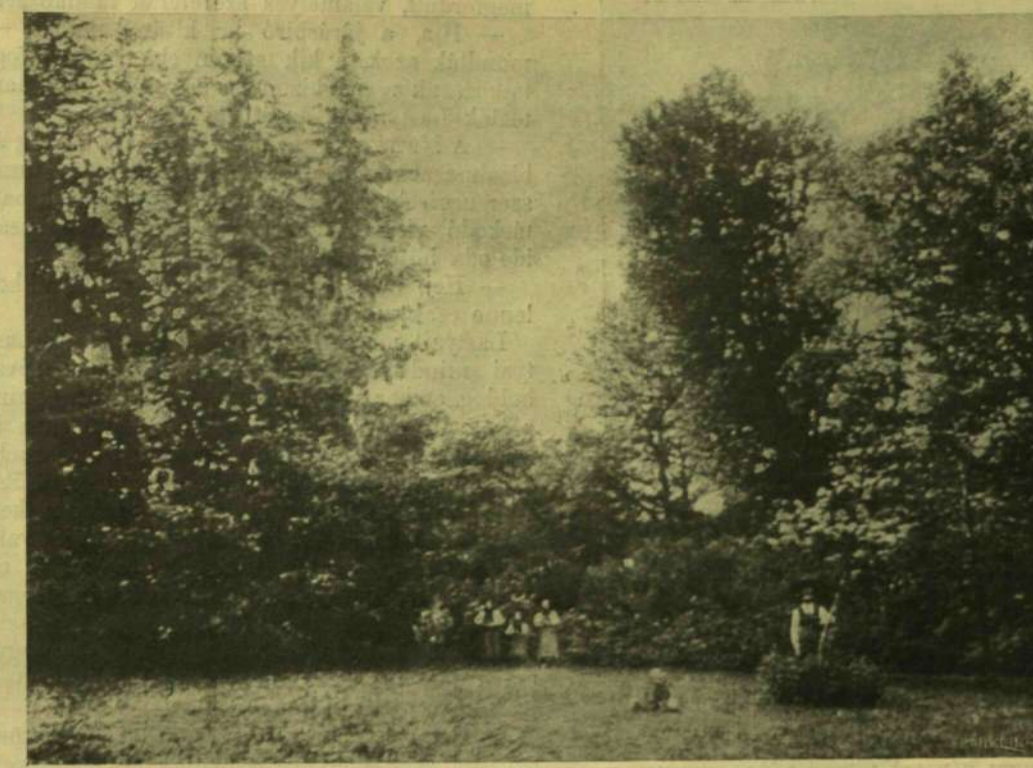
Engem legalább hozzájuttat ez az ügy azon nagyon kívánatos alkalomhoz, hogy Önt legszívesebben és legőszintebben tiszteletemről és legmelegebb nagyrabecsüléséről biztosítsam, a melylyel vagyok és maradok Kegyelmességed, nem: kedves Károlyim az Ön öszinte híve

István főherceg.

II.

Schaumburg, 1864 január 6.

Kedves Károlyim! Már elkényeztetett, elengedve az excellentiás címet és a feszes etiquette-et, mikor először fordultam Önhöz teljes bizalommal kérelemmel: fogadjá el meghatalmazásomat — meny-nyivel inkább vágyom most mint ember szólni az emberhez, azok után, a miket hallottam s a mit — ha az igazat megvallom — úgy is vártam — hogy Ön házunk barátjának tanusította magát és feladatát mesterien oldotta meg. — Bár személyesen szoríthatnék önnek kezét s élőszoval mondatnék köszönetet! Tán elérkezik még számomra egykor ez a boldog és várva várt alkalom. — Addig is fogadjá szeretett öcsém legőszintebb hállójának biztositását, ki boldogult atyánk urunk szellemében kívánt eszelekedni, mikor Önt fölkererte enné megbízatás elfogadására s a ki azon fáradozásainak eredményéből látja, hogy helyesen járt el. — Bécsből jan. 4. éről kelt levelében még két pontot említ Ön, kedves Károlyi — az esetleges özevgyi tartozkodási helyzet illetőleg, ha Ö Felsője Józsefnek erre vonatkozó kérését nem hagyja helyben — és a jegyajándék biztositását. — Mint hallom, Rechberg gróf előterjesztése a császárnál kedvező elintézészt nyert s ha ez így van, meghatalmazottunk további eljárása ezen pontra nézve nélkülözhető; ha azonban az ellenkező eset állna be, helyesen tartanám, ha általános kifejezés használnánk. Al-Csúthnak mint özevgyi tartozkodási helynek külön fölémlítését nélkül. — A mi a második kérdést illeti, teljesen ostrom az Ön véleményét, hogy t. i. a hozomány biztositása a felek részére csak akkor történhetik, ha az investitóra és instructóra fordítatnak — mert mit Isten kegyelme bizonyára megad — ha Józsefnek gyermekei lesznek, mind a két pontot illetőleg,

SZENTIMREI KÁROLYI LÁSZLÓ SÁROS-SZENTIMREI PARKJÁBÓL.

első sorban reájuk kell tekintettel lenni. — Különböben, mivel a triumvirátus: Ön, József s az öreg Szuborits, az egész ügyben oly kitünő eredménnyel működik, az én véleményemet csak akkor vegyék tekintetbe, ha az a vőlegényével egyezik, annál is inkább, mert a távolság Bécs és Schaumburg közt oly nagy, hogy egyet s mást más világtásban láthatok, mintha önök közt lennék.

Károlyi barátom Suppanetz által Angerer mesterművét juttatta el hozzám, egy kitünő arcképet, a mely azt tanusítja, hogy az illető physicalilag is változatlan maradt — hadd reményiem, hogy itt egy csere szabad és kellemetes legyen* — ime / . legújabb arcképem, a melyről azt mondják, igen hasonló — emlékeztesse néha az elfogadott az adományozóra, mint olyanra, a ki önnel mindig hű és hállás híve marad.

István fhg.

III.

Nagyméltóságú szentimrei Károlyi László úrnak, valóságos belső titkos tanácsos, magy. kir. alkanczellár slb. Bécs.

Schaumburg, 1864 április 5-én.

Kedves Károlyim! Bécsből márczius 31-ikéről keltezett levelét tegnap pontosan és épségben megkaptam, de soha színet sem láttam annak, a melyre ebben hivatkozok. Mivel nem sejtettem, mit kérdez Ön abban, természetesen a legjobb akaratall sem válaszolhatok soraira és csak csudálkozhatom, hogy bár tizenhat éve lakozom Schaumburgban, a posta még most sem mindig találja meg a kastélyt. — Épen az utóbbi időben nemcsak az Ön levelével jártam így, hanem másokéval is és csodálatosképen mindig csak érdekes és fontos levelek tűnnek el nyomtalanul!! Szerencsére Szuborits útján a közben megkaptam a házassági szerződés másolatát, melyet Ön, kedves Károlyim, a többi meghatalmazottal a múlt év márczius 9-ikén elkészített s a melyhez csak teljes bejegyzéssel járulhatok. — Az ügyirat, a mint az meg van szerkesztve, a mint az minden érdeket őv, mindenre tekint, azt bizonyítja, hogy jól választottam, mikor Önt fölkerétem, legyen képviselőnk és egy pillanatil sem kételkedem, hogy öcsémét, Józsefet ugyanezen meggyőződés hatja át s osztózik velem a hála érzésében, melylyel Ön és működése iránt viseltetünk kell. De mindennél több nekem az Ön levele maga, az Ön érzelmeinek kifejezése irántunk és hállunk java iránt, a melyért Önnel különösen szíves köszönetemet nyilvánítom. Ezen érzelmek tetőpontjuk érik el ama kijelentésben, hogy Ön szívbelől örülne, ha talán már e nyáron egészen szempontból teendő útján — engem Schaumburgban fölkereshetne. Tegye ezt kérem minél előbb — Ön érkezése legszívesebben ünnepnapom lenne! ** Kerülöre már az is érdemes, ha szív a szívhez szólhat, de ha mint ez esetben az is hozzájárul, hogy én Önnel kedves Barátom, egy s más szép és érdekes dolgot mutathatok és különösen idegeink nyugvópontot nyújthatok, a melyeket, bár az Ön jelszava «Rendületlenül», az utóbbi idők mégis megingathattak — tehát mindkettőnk részére kellemes lesz, ha

* Így. Szórol szóra magyarul.

** Így a német szövegben szórol-szóra magyarul.

szándékát minél előbb végre hajtja. Kisértsse meg s bizonyára tárt karokkal fogadja az Ön hállás híve, István fhg.

U. I. Ha alkalomlag nyomára vezethetne, hol s miképen adta fel márczius 11-ikén kelt levelét s Ön maga is kutatná, hova lett, talán mégis sikerülne ráakadni s engem általa, habár post festum megörvendeztetni. Vale et fave.

IV.

Nagyméltóságú szentimrei Károlyi László úrnak, valóságos belső titkos tanácsos, magy. kir. alkanczellár slb. Bécs.

Schaumburg, 1864. augusztus 5.

Kedves Károlyim! Fogadjá legszívesebben szerencsekívánataimat a Szász-Ernő hercegi nagykereszt végtére bekövetkezett adományozásához, a minek a világ s az Ön kedvéért is örülök, mert a mint régi jó barátom gyanánt ismerem, ez a kitüntetés maradandó emléke lesz azon időnek, a melyre én is olyan örömet gondolok vissza, mikor az az öröm ért, hogy Önt viszonyláthatam, kastélyomban idvözölhettem s Önben megtaláltam a hállunkhoz való régi, hű ragaszkodást, a mely Önt életétől fogva jellemezte. Coburg herceg utólagos tekintetbevételeit látva — az én öreg Anders-em is megkapta a nagykeresztet — önkénytelen azt kérdi az ember: miért késlekedett olyan soká — nem tehetett volna meg ezt mindjárt akkor de bonne grace? De hát ez túlhaladott állapont és a Szentírás azt mondja, az úr jobban örül egy megtért bűnösnek, mint 99 igaznak — ergo requiescat in pace et gaudeamus igitur!

A wiesbadeni kúra remélhetőleg jót tett Önnel és kétségkívül nemskára homogen működési teret fog találni. Azt reményelem, nem is kell mondanom, hogy én ezután is mindig a legmelegebben résztveszek mindabban, a mi Önt illeti!

Mivel sejtelmem sincs arról, hol fogja Önt e levél találni, birtokán, Bécsben, vagy tán útközben, a fővárosba címezem és pedig abba a házba, a hol Ön, kedves Barátom, Szuborits értesítése szerint utójára lakott és így reményelem, nem az Úr 1865. évében jut kezébe!

Holnap nagy öröm fog érni: Andrassy Aladár látogat meg fiatal feleségével, született Wenckheim. Két hét múlva lesz a nassau herceg huszonöt éves uralkodásának jubileuma, melyet az egész országban fényesen fognak megülni — és aztán — ha lehet, egy kicsit utazni, furdózni akarok, habár szeptember 18-án a németországi orvosok és természetvizsgálók tudós társaságát kell fogadnom, a kik 17—23-ig Giessenben ülésnek s a fenti napot jelelték ki ásványgyűjteményem részletes megtekintésére.

József felől pompás híreket hallok. Cum uxore szerencsésen megérkezett Veronába, de ez utóbbi úgy látszik nincs elragadtatva Italiától s a garnisonéletől, a mit ilyen fiatal asszonytól — az ottani viszonyokat is tekintetbe véve — nem lehet rossz néven venni.

De hadd fejezzem be végre epistolámat, melynek tulajdonképen nem volt más célja, mint hogy átadjam Önnel legjobb szerencsekívánataimat a ki-

SZENTIMREI KÁROLYI LÁSZLÓ SÁROS-SZENTIMREI PARKJÁBÓL.

tüntetéshez, a mely mindenestre hívséges keblet ékesít. A régi barátságos jóindulattal és meleg nagyrabecsüléssel, kedves Károlyim, vagyok az Ön őszinte híve

László Sáros

V.

Nagyméltóságod!

A' legőszintébb öröm és hála tiszta érzelmeivel vettem szives levetél, mely nem csak jövő boldogságomra a' legjobb kívánatokkal telt, de egyszer-mind keblem legszentebb érzéseit és legdrágább emlékeit fölélesztett. Legyék tökéletesen meggyőződé hálám mélységéről és tántoríthatlan állandóságáról.

Nem tagadhatom közel összeköttetésem szíven választottja arámmal minden irányban végtelenül boldogítand, és váltig ismerendem el hálásan az isteni gondviselés ezen ritka kegyelmét.

Teljes boldogságomra csak egyetlen egy hiány létezik ezentúl, mely keblemben mint sajgós seb ég ha árva szülőföldünkre nézek. Ön hajlamairól szólt; legyék meggyőződé arról, hogy boldogult édes atyám ragaszkodó tisztelői és szülőföldünk hívei eltörülhetlenül élnek szívemben mint legjobb barátaim. Fogadja szívesen irányában is ezen biztositásomat, mellyel elhalok mint

Nagyméltóságod

Öszinte és ragaszkodó tisztelője

József

Veronában 1863. Szent András hava 30-án.

LASTYAI GYÉMÁNTJA.

Elbeszélés.

Irtá Zsoldos László.

Abban a poros, terjedelmes alföldi mezővárosban, a hol ez a bolond eset történt, Lastyai Mátyásnak meglehetősen szép pozíciója volt a helybéli társadalomban. Járásbíró volt, csinos, eszes, jó modorú ember, a ki daliás megjelenésének, valamint társaság közt való kedélyes, sőt mulató, de azért nem durva, vagy parlagias magaviseleténél fogva joggal

számot tarthatott arra, hogy mindenfelé, a hol megfordult, valamelyes szeretettel találkozzék.

— Hja, a járásbíró úr kitünő ember, — mondták azok, a kik szerényebb polgári foglalkozásuk révén bizonyos reverenciával tartoztak Lastyainak az állása irányában.

— A Matyi pompás gyerek! — formálták át bizalmasabban hangzóra ezt a véleményt ama szerencsésebbek, a kiket társadalmi állásuk pajtáskodó viszonyba kevert a járásbeli igazság ide-oda billengő mérlegének tartójával.

— Hej, ha a Matyinak pénze volna, akkor lenne csak vidám élet itten!

Lastyait mindenütt szívesen látták, és Lastyai mindenütt szívesen is maradt. Szóval boldog ember volt a maga kis körében, mint a hogyan a boldogsághoz valójában nem is szükséges egyéb, mint hogy az a gyűrű, a mely ebből a nagy világból közvetlenül körülölel bennünket, nekünk tetszetős, és igényeinket, vágyainkat kielégítő, szóval kedvünkre való legyen. Hogy azután milyen az a gyűrű, az más kérdés. Az újján is némelyik ember drágaköves aranygyűrűt visel, s mégsem tetszik neki, míg sok más boldoggá tesz egy egyszerű réz, vagy pakfonkarika is. Ez már teljesen az egyéni izlésnek dolga.

Lastyai beérte azzal az egyszerű, de nemes ezüsttel is, a melynek fémjéből — a keresetlen, kicsit léha, ám mégis becsületes kisvárosi társadalomból — az ő gyűrűje készült. Csupán egy piciny javítást szeretett volna tenni még ezen az ezüstkarikán: egy apró, csillogó briliáns-követ akart volna valahogy beleje illeszteni.

Ez az apró, de a mi Mátyásunk szemében gyönyörűen tündöklő briliáns bizonyára a világ legesudálatosabb csiszolt gyémántja volt. Különb a kohinoornál s annál a legnagyobb gyémántkőnél is, a melyet a búrok ajándékoztak nem oly régen Edvárd angol királynak. Mert a Lastyai gyémántja élt, mozgott, ficzánkolt, mint a hal a vízben, kedvesen csacsogott és elbűvölően tudott kacagni; a mellett oly igézően tudott nézni a buzavirágkék szemével (mert az is volt ennek a különös ékszernek), hogy a járásbíró menten olvadni kezdett, — akár a vaj a melegen, — ha ez a tekintet véletlenségből neki szólt.

Kovács Mariska — ez volt a kohinoornál különb alföldi gyémántnak a neve — igazán szemrevaló, esinos, virgoncz leánya volt Kovács Kálmán urannak, a mezővárosbéli takarékpénztár főkönyvelőjének. Arca olyan, mint a piros alma, a melybe már Ádám apáknak is jól esett beleharapnia, bár eleve gyaníhatta, hogy ezzel magára vonja az Isten haragját. Keble, nyaka, válla, dereka gyöngéd és formás, kissé duzzadt ajka csokratermetű, a kacsója dolgos, fúrge lába pedig olyan, hogy szinte azt hitted volna, tánczolva jött a világra ez a leány. Nem csoda, ha megkeverte kicsit az életerős járásbírónak az esztét.

Egyszer azután a tiszteltes szőleijében, szüretkor, mialatt a többi leány zsongva trécselt a présház körül a gyöngyfiatalsággal, Mariska, már mint a főkönyvelő lánya, valahogy négy-szem közbe került Lastyaival a lugosban. A leány, mintha sejtette volna, mi fog történni, meghökkenve pillantott a járásbíróra, s oly mozdulatot tett, mintha vissza akarna fordulni. A férfi azonban sietve a keze után nyúlt:

— Mariska, — szólt furfangosan, — ne menjen el, jöjjön hozzám. — Ezt a két szót, hogy: «jöjjön hozzám», milyen, de milyen különös hangon ejtette ki!

A leány lesütötte a szemét:

— Hisz' itt vagyok. Mit akar, járásbíró úr? Lastyai most a másik kezét is megfogta, és megszorongatta, miközben a fejét egészen emennek az orcája elé toltta:

— Azt mondtam, Mariska, hogy jöjjön hozzám. Érti, hogy is mondjam csak, hogy legyen a feleségem, édes Mariska!

És erővel meg akarta csókolni a kipirult leányt.

Csak hogy az elkapta a fejét.

— Ej, ugyan no! — emelte a karját védekezőleg a cseszesnyéj-ajka elé, úgy, hogy a rózsás könyöke most csaknem Lastyainak a szájához ért, — nem marad mindjárt veszteg a járásbíró úr? Azt kérdezi, hogy nem szeretem-e? No — és hangosat vihogott a szava

közben — már hogyne szeretném én a járásbíró urat is, meg a jegyző urat, meg a tollnok urat is, meg valamennyiüket egyformán! Mind szeretem én — fejezte be megrázkódván, mint valami hatyú és hátratoppant — csak feleségül, kedves járásbíró úr, nem megyek egyikükhöz sem!

Lastyai eltötötte a száját. Erre a kosárna nem számított. Eleresztette Mariska kezét, és szinte hebegve kérdezte:

— Hogyan... Mariska... hát aztán komolyan beszél?

A leány jóízűt kacagott:

— Persze, hogy komolyan, édes járásbíró úr!

— Aztán, ejnye, hogy a kakas csipje meg azt a hamis zúzóját, — folytatta, hogy kellemetlen érzését palástolja, tréfára fogva a beszédet — aztán miért nem megy férjhez, Mariska?

Az csipőre tette a kezét, és úgy, felelte, összehunyorított szemmel nevetve rája:

— Azért, járásbíró úr, mert mást szeretek!

Mások jöttek a lugasba, s így abba maradt a beszéd, ámátor Lastyainak ugyancsak fúrta az oldalát, hogy ki miatt kapta a kosarat. Figyelte is egész este, hogy ki lehet a szerencsés vetélytársa, de a mint ezelőtt sem vett észre semmit, a miből arra következtethetett volna, hogy a leány valaki mást szeret, ép úgy, hiába szimatolt jobbra-balra, most sem talált semmi gyanúsat. Mariska valamennyiökhöz egykép szeretetreméltóan kedves és barátságos volt, s vele ép úgy eltréfált, elmulatott ezen az estén is, mint a többi fiatal emberrel.

— Kicsoda hát az, — töprengött magában váltig a járásbíró, — a kit ez a csalfinta leány szeret?

Ezen a problémán ugyan törhetne volna a fejét Lastyai akár itéletnapig, bizony sohasem találta volna ki. Szerencsére azonban nem sokáig okozott főfájást neki ez a kérdés. Még pedig nem azért, mintha valaki talán megfejtette volna neki a titkot, hanem egészen más okból.

Mariska ugyanis, úgy látszott, reménytelenül szeretett, mert a szüret óta már elmúlt jó néhány hónap, és még mindig semmi jel sem mutatott arra, hogy bekötik a fejét.

Egyszer azonban, januárban, váratlan események történtek. Lastyai Mátyás örökölt. Nagybátyja, — a kiről Lastyai soha senki-nek sem tett említést a mezővárosban — egy zsigori aglegény, halálozott el a Szepeességben, s rá hagyott az unokaöccsére vagy nyolczvanezer koronát. Ez volt az egyik váratlan esemény. A szerencsés örökös, mert hisz a fizetés mellé szép pénz vidéken nyolczvanezer korona, birtokába vevén a vagyont, két napra rá elcsúszott a jeges gyalogjárón és kitérte a ballábát. Ez volt a másik esemény. Két hónapig feküdt utána, s az orvos kijelentette, hogy világeletére sánta marad.

Lastyai tehát, a daliás, de szegény járásbíró egy füst alatt megpénzesedett és megsántult.

— Na, gondolta magában — a mikor úgy április elején, botjára támaszkodva, nagy ügyvel-bajjal kibicegett a lakásából — most már csakugyan nem kapok feleséget. Mert, ha jól meggondoljuk, ugyan ki menne férjhez egy ilyen sánta masinához?

Alig hogy még mindig gépbe szorított lábával átevezte a soron a szomszéd utcába, túlna a másik oldalról egyszer csak feléje siet valaki.

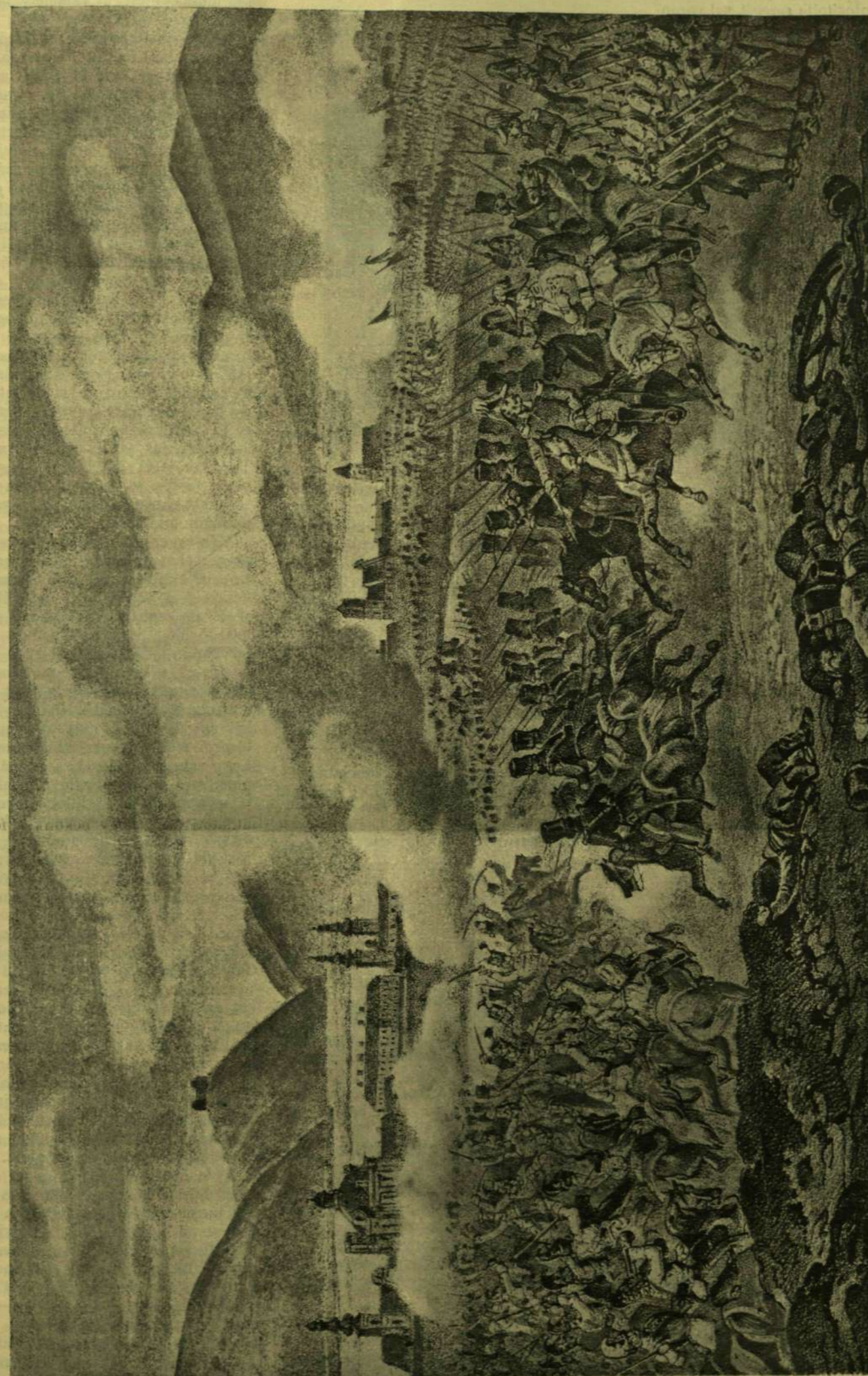
— Né, a járásbíró úr! No, de ilyen! — kiáltotta már messziről, a napernyőjével hadonászva Kovács Mariska, és mint a gyerek, feléje szaladt:

— Hát már kint jár, édes... Lastyai? Hála Istennek, csak hogy fölépült!

— De sántítok ám, akár a jámbus, — fohászodott a járásbíró, szégyenkezve tekintvén végig kissé megrokkant alakján. — Megmondtam, Mariska.

A leány összecsapta a kezét és úgy kacagott.

— Hogy sántít? Hát baj is az! Ki mondja, hogy megnyomorodott? Ugyan, édes Lastyai — s e szónál behízogolt nézett a szemé közé, miközben egészen a férjéhez hajolva, suttogta — inkább megszépült. Úgy, hogy most egészen... Elharapta a szót, és elpirulva, mint a pipacs, zavartan nézett hol Lastyaira, hol meg a napernyője nyelére.

A VÁCZI CSÁTA 1849 JULIUS 15-ÉN. — Egykori látványomat után.

A sánta embernek kigyúlt az arca az örömtől:

— Mit, hogy egészen, Mariska? Mit akart mondani mostan?

Mariska szemérmesen lesütötte a szemét.

— Jöjjön el hozzánk, otthon majd megmondom.

Másnap pedig, miután Lastyai még azon délután csakugyan elbicegett, fekete kabátban, Kovácsék házához, már az egész város tudta, hogy a főkönyvelő leánya feleségül megy a sánta járásbíróhoz.

Aztán, a mikor egy hónap múlva megülték az eljegyzést, Lastyai félig félénken, félig elbizakodottan megkérdezte a menyasszonyát:

— Aztán mondja csak, Mariska, kit szeretett maga akkor, a mikor engem kikoszorózt?

A jövőd feleség csöndesen nevetett:

— Senkit, édes Matyi, csak próbára akartam tenni magát, hogy állhatatos marad-e hozzám, ha kosarat adok.

A szerelmes vőlegénynek ez a magyarázat elég volt, és nemsokára boldogan illesztette be abba az ezüst gyűrűbe, a mely a kis mezővárosbéli társaság képében körülvette, feleségét, a tündöklő csiszolt gyémántot, a nélkül, hogy csak egy pillanatra is gondolt volna arra, hogy ez a szép gyémánt — hamis. Any nyira hamis, hogy inkább feleségül ment a nyomorék Lastyaihoz, a kinek pénze volt,

mint az épkéz-lábhöz, a kinek a pusztá fize-téséből kellett volna megélni.

A VÁCZI ÜTKÖZET HATVANADIK ÉVFORDULÓJA.

(1849 július 15.)

Mikor Görgei, az ácsi csatában megsebesült fővezér belátta, hogy nem bír Komáromnál az egyesült osztrák-orosz seregen áttörni, Vácra átkereste az összeköttetést a déli hadtesttel. Elővédé július 15-én Verőceze—Vác között buk-kant *Bebulov* herceg mozlim lovasokból álló csapatára. A turbános katonák rövid küzdelem után elhagyták vázei táborhelyüket és Vác-

hartyánig vonultak vissza. Erre a jelentésre Rüdiger gróf, a 3-ik hadtest parancsnoka, a ki Aszódnál összpontosította seregét, azt parancsolta a Gödöllőn álló Zassz altábornagnak, az elővéd parancsnokának, hogy gyalogságát hátrahagyva, csupán lovasságával és lovagló tűzérével vonuljon Vácra. Bebutov herceg segítségére. Zassz altábornagy azonban a parancsnoksága alatt álló összes csapatokkal támadt a magyar seregre, mely jól fődött állásából gyilkos tüzeléssel fogadta a haraszi szőlőkből kibontakozó oroszokat. A dóni üteg tíz perc alatt mintegy húsz embert vesztett. Súlyos veszteség érte a lovasságot is. Zassz erre visszavonult, de csak azért, hogy a lassabban előrehaladó gyalogságát bevárja. Mihelyt két ezredből álló gyalogsága is megérkezett, megújította a támadást. Alig bukkantak ki azonban a szőlők mögül, a honvédek jól irányított ágyúlövésekkel fogadták és nagy pusztítást vittek véghez sorakban.

Már javában folyt az ütközet, mikor Offenbergr báró altábornagy Kisujfaluról szintén megérkezett a harc színterére. Azonnal ütközetbe rendelte ő is csapatait, de időközben a honvédek is erősített nyertek Leiningen gróf hadtestével, úgy, hogy az oroszok kénytelenek voltak támadó előnyomulásukkal félhagyni és fél ótkor visszavonultak.

Ez időtájt jelent meg a csatatéren Rüdiger gróf hadtestparancsnok is, a ki azonnal felismerte csapatainak veszedelmes helyzetét. Belátta, hogy nem hagyhatja el hadállását súlyos veszteség nélkül a háta mögött levő szorulatlan, azért a küzdelem folytatására határozta el magát. Mindenütt maga járt elől és buzdította katonáit. Kisérte valósággal cseztáblája volt a magyarok ágyúinak. Lovását megölte egy ágyúgolyó. Tisztjei közül Ungebauer hadnagy megsebesült. A közelében volt Langenau báró osztrák ezredas helyettes, a ki ágyúgolyó szakította el. Schönemark osztrák főhadnagy pedig súlyos lött sebet kapott. Saját bevallásuk szerint 80 halottjuk — közte három tiszt — és 120 sebesültjük vére öntözte a csatamezőt. A magyarok vesztesége felényi sem volt.

A küzdelemnek az éj-homálya vetett véget. Hadállást mindegyik fél megtartotta s így a győzelem tulajdonképp egyik részre sem dőlt el. Az oroszok azonban érezték erkölcsi veszteségüket, viszont a magyar táborban főmelő volt a tudat, hogy az oroszokat is futásba lehet kergetni.

De ez a pillanatnyi dicsőség, sajnos, nem akaszhatta meg a nemzet ügyének válságos kimenetelét.

Dr. Trajor Ignác.

ANGOLOK.

Valamikor, réges-régen Dánia partjairól és az Elba torkolatvidékéről törékeny hajókon egy kalandos nép vágott neki a viharos Éjszaki-tengernek. A függetlenség vágya hajtotta őket, földet szerezni mentek. Ezt kísérték és találták meg odaát, a ködös Britanniában. Ők igazán úgy értelmezték a szabadságot, hogy náluk annyi király volt az országban, a hány birtokosa a földnek. Azóta sok minden megváltozott. Az angolszászok keveredtek a régi kelta-ir lakókkal, a bevándorolt normannokkal, de egy mindig megmaradt, a földszerezési vágy és az egyéni szabadságra való törekvés. És talán ez a két tényező játszott közre, hogy idők folytán ők, az angolok lettek a világ urai.

A világnak egy ötöd része ma angol uralom alatt van és a föld lakosságának egy ötöde angol alattvaló. De kik azok, a kik ezen a rengeteg területen és ezen a néptömegben uralkodnak? Egy amerikai statisztikus erre a következő számítással felel. Angliának évi jövedelme gyarmataiból, kereskedelméből és iparából, szoval uralmának legfőbb tényezőiből évenként negyvenkét és fél milliárd korona. Ez az évi jövedelem negyvenhárom és fél millió ember között oszlik meg. Tényleg azonban azt a harmincznyolcz milliót, a kinek évi jövedelme csak 500 koronára rug, le kell számítani, mert ők aligha uralkodnak. Marad tehát öt és fél millió ember 22 millió koronát meghaladó évi jövedelemmel. Ebből felmért férfi lehet egy millió. Ez az egy millió

A PELES-KASTÉLY SINAIÁBAN.

az, a melyik igazán ura a föld egy ötödének, a mely az angol uralom hasznát élvezi, — ez az egy millió az, a mely uralkodik. Ennek az uralkodó osztálynak tagjai szerepelnek a kormányzás terén, a politikában, ezek irányítják az ipart és kereskedelmet, nekik dolgoznak a tudósok, írók és művészek, ők az emberiség faji kiválogatódásának legfelső képviselői. Ezek az angolok.

És a többi angolul beszélő emberek tömege? Bizonyos, hogy ők is angolok, a szó néprajzi értelemben, de ők nem osztályosai annak az angol-fogalomnak, a mely politikai és gazdasági értelemben kialakult. És valóban, sehol az úgynevezett felső tizezer és a dolgozó, küzködő, törtető szürke tömeg millió között akkora ellentét nincsen, mint Angliában. Londonban van néhány ezer ember, a ki születes, vagyoni, egyéni kiválóság, társadalmi állás folytán a tömeg fölé emelkedik; mindent ők csinálnak és minden érték történi. Kontinentális értelemben véti középosztály, a melynek izlése például irányt szabhat a divatnak, a művészetnek, vagy akármilyen másnak, ott nincsen. A tömeg ott egyáltalán nem számít.

Vegyünk ehhez hozzá még valamit, a hagyományok fanatikus tisztelétét. Sehol a világon az apákról fiukra átszámazó hagyománynak akkora tisztelete nincsen, mint Angliában. A felsőház elnöke ott még gyapjúsákon ül, a bíró parókában hirdeti az ítéletet, a lordmayer nyáron nehéz biborpalástot terít a vállára, a király ünnepélyes alkalmakkor a lordmayortól kér engedelmet a városba való bevonulásra, — mert a hagyomány úgy kívánja. Angliában a vasárnapi munkaszünetnek írott törvénye nincsen és szigorúbban megtartják, mint bárhol, sőt vannak nagy tengeri fürdők, a hol ezen a napon még fürödni sem szabad. Tiltja a szokás, tiltja a hagyomány.

A hagyományok tisztelete nem a modern demokratikus társadalmak jellemző vonása. Anglia azonban kivétel. Az angol társadalom e kettős nagy ellentmondás mellett is, — a nagy tömegnek a közéletből való teljes kizárása és a hagyományok merev megőrzése, —

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖSNÉ MADÁREHÁZA SINAIÁBAN.

teljesen demokratikus. Ott a felső tizezerhez való tartozást sokkal kevésbé adja meg a leszármazás, mint a valamely tekintetben való kiválóság. A kiválóságok előtt nyitva van az út az angol társadalmi és közéleti hierarchia legmagasabb fokáig, a lordok házáig. És épen ezért a lordok háza alapjában véve demokratikus testület. Az ősiségre Angliában kevesebb súlyt fektetnek, mint Amerikában azok a családok, a melyek történetüket a függetlenségi harczig tudják fölvenni. A lordok házában egyetlen tagja sem származtatja magát az ősi hét angol királytól, egy tagja sinces, a ki eredetileg a Magna Chartáig, vagy az azincourt-i ütközetig tudná fölvenni és csak egy angol peer van, a kinek az ősei már 1349-ben, a térszalagrend alapításának évében szerepeltek. A Leeds hercegek őse szabó, a Radnor hercegeké pulykakereskedő, a Craven hercegeké szabó, a Fitzwilliam, Strathcona, Northdise és más nagynevű családok ősi birtoka egy-egy londoni boltoska volt. És talán ez teszi azt, hogy Angliában még a tömeg is örökdió az életet korlátozó hagyományok megtartására, mert az őstől sügja, hogy esetleg fölemelkedve ők is részesei lehetnek a hatalomnak, ők is lehetnek urai a világnak. Talán ez teszi azt, hogy a legjobbak kiválogatása révén az angolok olyan jól tudják önmagukat kormányozni és olyan jól tudnak másokon uralkodni.

Már az angol nevelés is erre irányul. Tülságos sokat az angol iskola nem tanít, kontinentális fogalmak szerint nagyon keveset. Ott még a tanárok is belátják, hogy a középiskola csak arra való, hogy a szakotatásig terjedő időt kitöltse. Ellenben minden angol iskolának a diáksága tökéletes önkormányzati testületet alkot. Fiók parlamentarizmus és fiók közigazgatás. Meglehet, sőt bizonyos, hogy a tizennégy esztendő angol gyerek nyelvére két még nem rontották meg mód- és cselekedései mellékmondattal, ellenben bizonyos, hogy van olyan büszke iskolájának jelvényére, mint apja az angol világbírodalomba.

Az angolok sem születtek arra, hogy a világ urai legyenek, ők is nevelődtek és nevelődnek erre a feladatra. Megtanulják, hogy kell önmagukat és másokat kormányozni. Ez az angol világalum alapja. Ha az érdekük úgy kívánja, a politikájuk erős és kíméletlen; kint a kolóniákban a legszélesebb körű önkormányzatot létesítik a maguk számára, a melybe befogadják a hozzájuk hasonló fehéreket, de lenézik az «alsóbbrendű» fehér fajokat és elnyomják a színeseket. A faji, az árja arisztokráciának ezt az érzését még az amerikaiak is örökölték angol apáktól. Az entente cordiale összekapcsolta ugyan Angliát és Franciaországot, de nem hiszem, hogy volna vérbeli angol, a ki a francziákat egyenrangúknak ismerné el, a sárgákat pedig az angol-japán szövetség mellett is megvetik. Épen azért, ha igazán van sárga veszedelem, akkor azzal igazában az angolok fognak megküzdeni.

Ilyen kérdésekben az angol politika nemcsak erőszakos, hanem álnok is és a színesekkel szemben követett eljárás a sokat emlegetett angol hipokritizmusnak egyik érdekes fejezete. Tavaly októberben az ausztráliai Commonwealth parlamentje kimondotta, hogy a sárgákat, khinaikat, japánokat Ausztrália területére ne bocsátja. Az érv igen egyszerű, sőt bizonyos tekintetben jogos is volt: rontják az angol munkások munkabéreit. Ezt a határozatot a «Times» vezércikkben kommentálta és ez a vezércikk az angol politikai gondolkodásnak egyik legérdekesebb dokumentuma.

Az összes angol gyarmatok — mondja a «Times» — demokratikus alapon vannak fölépítve; így lettek nagygyá, hatalmassá. Ennek a demokratikus alapnak a megőrzése minden gyarmat törvényhozásának és kormányának legelső feladata. Ugye a demokratikus alap a faji ellenszenv miatt nem őrizhető meg a színesekkel szemben. A demokratikus elvek megmentése érdekében tehát ki kell őket tiltani Ausztrália területéről. Nagy vonásokban ez volt a czikk gondolatmenete és bizonyos, hogy ezzel a gondolatmenettel az angol közönségnek túlyomó része azonosítja magát, még pedig azért, mert érdekeinek megfelelő.

Ez a hipokrita vonás számtalanszor jelent

kezik Anglia történelmében és nagyon megvan az angol társadalomban is. A «szabad kereskedelem» nevében az angolok háborút viseltek Khinával, szabad kereskedelem alatt érte az indiai opiumnak Khinára való ráerőszakolását. Apró, kis vonások is jellemzik a gondolkodásnak ezt a módját. Sehol a királyt nagyobb tisztelettel nem övezik és sehol kisebb hatalma nincsen, mint náluk. Sehol a vallást nem őrzik jobban, mint Angliában és sehol kevesebb benső vallásos érzés nincsen, mint náluk. A szertartások, merev formák, a melyeket különösen idegenekkel szemben féltékenyen őriznek, arra való, hogy belső életüket eltitkolják. Mindig emlékszem egy angol lány-akaratlan kijelentésére, a ki egy félig kontinentális társaságban felsóhajtott:

— Istenem, hát tulajdonképen mért nem szabad nekünk úgy kaczagunk, mulatunk, mint önöknek?

Ez a bibliás Anglia, ez a hipokrita Anglia. Ha a klíma befolyással van az emberek gondolkodására, a nemzetek egyéniségének kialakulására, akkor mondhatjuk, hogy a klíma teszi ezt. Angliának vizpáras, ködös levegője, szürke égboltja nem nagyon alkalmas arra, hogy délfranciaországi vagy olaszországi kaczagó hangulatot váltson ki az emberekből, sőt arra se nagyon alkalmas, hogy érzéseket, érzelmeket ébresztszen. Legjobban mutatja ezt a máskülönbön páratlanul gazdag és kifejezőteljes angol nyelvben az érzések fokozatait kifejező szavak teljes hiánya. Ott van egyik szavuk, a «dear», az magyarra lefordítva épen úgy lehet édes és kedves, mint tisztelt és tekintetes. Fokozat, átmenet nincsen. Érzelméletük köre nem tág, az érzések apró árnyalatai, a melyek az életet igazán teszik, előtűnik rejtve maradnak. Egy szigorú kép lebeg előttük, hogy férfiak legyenek, a kik uralkodnak. Egy szellemes francia szójáték némileg világot vet családi életük vonatkozásaira is. A francia az egyben gyermekét, az angol gyermekében az egyént szereti.

Bizonyos, hogy azon körülmények megváltozása, a melyek a jellem ilyen kialakulását előidézték és más körülmények előtérbe toluása, ezt is megváltoztatja. Tényleg a kolóniális angol, vagy a más országokban huzamosabb ideig meglepedett angol már sok tekintetben más. És bizonyos az is, hogy a nagyobb, messzelekvő gyarmatokban, Kanadában, a Fokföldön és Ausztráliában már új népek kifejlődése van folyamatban, a melyek angolul beszélnek ugyan, de jellem és gondolkodás tekintetében eltérnek attól a törzstől, a melyből származtak. Ugyanaz a proceszus ismétlődik a gyarmatokban, a mely az Egyesült-Államokban már javában folyamatban van, az idegenekkel való keveredés, a viszonyok megváltozása folytán egy új faj képződése.

Egyben azonban az európai angolok teljesen megegyeznek koloniális testvéreikkel. Fél-telenül büszkének angol voltakra és hisznek abban, hogy Angliának gondviselőszerű rendeltetése van a világon. Az igazi angol őszinte meggyőződésből hiszi, hogy minden, a mi angol, a legjobb a világon, hiszi, hogy India az angol uralom alatt igazán boldog és a világnak szerencséje, ha ők rányomják az angol bélyeget. Curzon lord, India volt alkirálya a múlt év folyamán könyvet adott ki *Problems of the Far East* (A távol kelet problémái) czimrel és könyvét azoknak ajánlotta, «a kik hiszik, hogy a Brit birodalom a Gondviselés rendeltetése folytán a legnagyobb jóra szolgáló intézmény, a mely valaha a világon volt és a kik az íróval együtt azt hiszik, hogy Anglia munkája a távol keleten még nincsen befejezve.» Angol szempontból ez a világalumok és az idegenek leigázásának etikai indoklása. Hogy ebben az indoklásban az igaztalanságon kívül van őszinte nemzeti büszkeség is, bizonyos.

Magukat természetesen másként kormányozták. Otthon Anglia a szabadság igazi hazája. A magánélet szent, a melybe senki, még az államhatalom sem avatkozik bele. A bejelentési közenszert, a közönség ezen irányú molesztálását Londonban nem ismerik. Jellemző például, hogy a párisi rendőrfőnök nevét általánosan ismerik Franciaországon kívül is, de alig valaki tudja megmondani, hogy ki a londoni rendőrfőnök. Még a bíróságnál is Angliá-

A SINAIÁI VASUTI ÁLLOMÁS.

ban az embernek az a benyomása, hogy nem itél, hanem véleményt mond egy eleje terjesztett esetről. És tényleg az angol bíróságok a meggrözött formalitások dacára, bensőleg sokkal liberálisabban, szabadabban tárgyalják az eléjük vitt ügyeket, mint a mi bíránk. Ismeretes, de jellemző anekdota szól az angol bíróról, a ki egy veszedelmes anarkista ügyében itélt. Súlyos volt a vád, az illető társadalmi forradalommal, egész Angolország felforgatásával, a király elleni összeesküvéssel fenyegetőzött. A bíró feltette parókáját, a hivatalos hatalom jelvényét és kihirdette az ítéletet:

— Ö Felsége, Viktória királynő nevében felszólítom, menjen és forgassa fel Angolországot!

A tárgyalás befejeült a kaczagásba és Angolország — nem fordult föl.

A nagy londoni klubok mindenféle kedvezményt nyújtanak tagjaiknak. Olesó étkezés, lapok, könyvtár és minden kényelem. Némelyiknél ezerre rug a tagok száma, úgy, hogy képtelenség valamennyit ismerni. És mégis semmi ellenőrzés, bárki bemehet a klubba, étkezhetik, használhatja a könyvtárt, a nélkül, hogy valaki igazolást kérne. Egy angol ismerősömet megkérdeztem, hogy nem félnek-e tőle, hogy valaki az ellenőrzés hiánya folytán jótalanul élvezze a klub nyújtotta előnyöket és visszaéléseket követ el.

Az én angolom a lehető legnagyobb nyugalommal felelt:

— Lehet, de két esetleges gazemberért nem molesztálhatunk száz gentlemant.

Sokaknak ez talán különösnek tűnik fel, de épen ez teszi Londont az ottartózkodás szempontjából nagyon kellemessé. Senki az emberrel nem törődik, bárki szabadon teheti azt, a mi neki tetszik és lépéseit senki nem ellenőrizi. A világ legnagyobb városában élhet az ember úgy magának, mint a földnek bármelyik eldugott zugában.

Ez a nemtörődés azonban az igazi angolnál egészen a közömbösségig fokozódik. Angol boarding houseokban emberek, a kik heteken át ülnek egy asztalnál, nem törődnek egymás dolgaival, nem mutatkoznak be egymásnak, nem ismerik egymást. Néma fejbólintás, eny nyire terjed az ismeretség.

Eszembe jut egy angol útítársam, a kivel együtt utaztam Londontól Berlinig. Egy szakaszban áltünk a vasúton, egy kabinban aludtunk Queensborough és Plissingen között a hajón, egy szakaszba kerültünk a holland vasúton, egy asztalnál ebédeltünk, de egy szót sem beszéltünk. Tizennyolcz órai utazás után Hannover körül kölesönként tölem egy újságot, de a kért csak kézmozdulattal, a kölestör pedig fejbólintással jelezte. Teljes egy napi utazás után Berlinben megemelte a kalapját és jó éjszakát kívánt. Ugyanígy tettem én is. Ez egy angol «ismeretség» története.

Furcsa világ nekünk, a kik megszoktuk, hogy az egész ország rokonságban és sógor-ságban van egymással és a kik egy negyed-órái ismeretség után már közös ismerősöket fedezünk fel. Hanem azért az angol világ ebből a szempontból korántsem kellemetlen. Az ember megszokja, hogy nem törődik mások dolgaival és vége. Az angolok pedig, ha nem közlékenyek, nem lesznek se nagyobbak, se kisebbek. Ők továbbra is azok maradnak, a kik voltak, ők maradnak a világ urai, a kik uralkodnak.

Tonelli Sándor.

A TRÓNÖRÖKÖS-PÁR ROMÁNIÁBAN.

Uralkodókat, koronás főket, királyokat megillető vendéglátással fogadta nemrég a román udvar Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökösét és feleségét, Hohenberg Zsófia főhercegnasszonyt. A látogatásnak szokatlan érdekességét kölcsönözt az a körülmény is, hogy a trónörökösét ezúttal először kísérte el ilyen jellegű külföldi útra felesége.

Sinaiaiban, ebben a gyönyörű fekvésű kis üdülőhelyen látta vendégül a román udvar trónörökös-párt. Sinaiait tudvalevően a román udvar juttatta ahhoz a hírnévhez, a melylyel ma méltán díeskedhetik.

Így nyári időben, a mikor az európai uralkodók legfeljebb politikai látogatásokra hagyják oda rezidenciájukat, a román udvar egészen átköltözik Sinaiaiba. Oda vonul pihenni Károly román király és felesége, Ferdinánd román trónörökös és felesége s egész udvartársuk. Az udvarhoz fűződő hivatalos érdekeltségek, a diplomácia is lassacskán ide húzódtott Bukarestből s ma már olyan nagyvilági és előkelő élet fejlődött ki Sinaiaiban, mintha tulajdonképp ez lenne Románia rezidenciája. Károly király kezdetől fogva vonzódtott Sinaia gyönyörű fekvéséhez és környékéhez, de ambíciója volt, hogy az egykor egyszerű Sinaiaiból igazi fejedelmi nyaralóhelyet teremtsen. A Peles-kastély a többi villával s kastélyszerű nyaralóval a biznyságra annak, hogy meg is valósította ambícióját.

Sinaia előkelő asszonyi társaságának központja a trónörökös felesége. Külső megjelenésében is «fejedelmi» jelenség, igazi asszonyi szépség s a tökéletes elegancia megtetszésülése. Hogy azonban a természetét is rajong, bizonyítja az a híres «fészek», a mely Sinaia egyik érdekessége. Négy élő fa törzse épített kis házikó ez, a melyben a trónörökös-nőnek rendkívül érdekes lepkegyűjteménye van elhelyezve. Sinaia egyik érdekessége az a kolostor is, a melyben Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje legelőször látogatást tettek s a hol őket nagy ünnepséggel fogadták.

FERENCZ FERDINÁND A ROMÁN KIRÁLYLYAL KATONAI GYAKORLATON.

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta C. N. és A. M. Williamson.

Jack Winston Lord Lane-nek.

Taormina (Sziciliában), január 26-án.

Kedves Montie!

Taorminában vagyunk! A midőn ezt tudatom, azt akarom megérteni veled, hogy a világ legszebb helyére érkezünk. Tündöklő betűkkel kellene a nevéti kiírni. Hat felséges napot töltöttünk Sziciliában. Helyén is van, hogy hosszú bolyongásaim, melyek alatt isteni úrnőmet kísérhettem, itt érjenek véget, oly természeti szépségek közepette, melyeknél bájosabbat a képzelet sem teremthet. A bolyongásnak csakugyan véget kell érnie, de reményem (bár alig merek arra számítani), hogy az egész életen át tartó vándorlás fogja felváltani, saját nevem alatt, az *O* társaságában. Bizom benne, hogy ezt az eredményt drága, nyájas, házasságszerző anyácskám fogja létrehozni, mert engem elhagy bátorságom, ha arra kerül a sor, hogy isteni úrnőnek bevalljam csalásomat.

ROMÁN NEMZETI TÁNCZ A NÉPÜNNEPEN.

teszek függővé mindent, ő békítsen ki úrnőmmel. Egyelőre legalább ez a tervem. De ki tudja, mikép változik az meg a körülményekkel?

Tekintettel arra, hogy Olaszországnak Nápolytól délre eső részét nem ismered, feltehetően, hogy szívesen hallanál valamit szicíliai kalandjainkról. Kalandunk, a szó szoros értelmében, voltaképp kevesebb volt itt, mint más helyeken. Eleve bizonyos voltam a felől, hogy a brigantaggio tekintetében az egész ország-részben nincs mitől tartani, különben nem lettem volna oly bolond két hölgygel gépkocsira indulni. A mint már említettem, hat felséges napot töltöttünk el és úrnőmet egyetértett velem abban, hogy sok tekintetben Szicília volt az egész hosszú körút legszebb része.

Éjjel hajóztunk át Nápolyból Palermóba. Igen kényelmes gőzös vitt bennünket az egyik világhírű öbölből a másik nem kevésbé szép öbölbe. Ritkán láttam oly szepet, milyennek Palermó a környező hegysoporttal látszott, midőn a gőzsről a napkeltekor derült, aranyos reggelen megpillantottam. Az érkező hajó a rakodópart mentében balad, ennél fogva a kocsis partraszállítása egyáltalában nem okozott nehézséget. A hajó emelőgépe szép csinyján letette a partra, mi pedig azonnal felültünk és haladéktalanul a Villa Igia felé vettünk utunkat. Sziciliában minden új volt előttem, és bevallom, hogy a villa is meglepett. Régebben el volt terjedve az a nézet, hogy Szicília vagy

A HORA-ÉNEKAR A SINAI KÖLÖSTÖR ELŐTT.

FERENCZ FERDINÁND TRÓNÖRÖKÖS LÁTOGATÁSA SINAIÁBAN.

száz évvel elmaradt és kényelem tekintetében is nagyon fogyatékos a sziget. Ezt most már nem állíthatni. Az Igia maga a tökéletesség. Miss Randolph némi szabódás után megengedte, hogy Amerikában sem találhatni jobbat e nemben. A ház fekvése páratlan, mivel a magas rózsaszínű Monte Pellegrino alján emelkedik. Florio, a szicíliai milliomas építette és szanatóriumnak szánta, de sohasem szolgált erre a célra. Hosszú mézszínű kőépület, finom izlésű terraszos kertben, mely a tenger partján terül el, tulajdonképp leereszkedik a partig. Ez a kert bájos a maga szabálytalanságában; számos váratlanul előbukkanó szegletével, édes illatú virágaival, pálmáival és mindennemű más forró égövi növényeivel, márványmedenczés szökőkútjaival és hatalmas, félig fedett erkélyével, a hol a vendégek — természetesen ide nem érve az igénytelen chauffeur — teára gyűlnek össze. Minden tekintetben vidám, gyönyörűség hely és temérdek gazdag fényűzést kedvelő utast csábít a szigetre.

A távolból néztem Miss Randolphot és Mary nént, a mint a tág erkélyen reggeliztek. A kikapcsolásra, úgy látszik, nem kellett sok időt fordítaniok, mert a vett parancs szerint tíz órakor már meg kellett jelennem a Napierrel a hotel bejárata előtt. Én sem tudtam többet

FERENCZ FERDINÁND ÉS A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS A BEVONULÁSKOR.

HOHENBERG ZSÓFIA HERCEGNŐ A ROMÁN KIRÁLYLYAL A BEVONULÁSKOR.

tyükkel és alig bírta a fején tornyosuló nagy skarlát tollakat.

«Ezt meg kell szereznem, — kiáltott fel hamar lelkesedő angyalom. — Kérem, álljunk meg, Brown, és kérdezze meg, mennyiért adja ez az ember a szekeret, úgy a mint van, lószerszámmal, mindenestül, csak a ló nem kell.»

A kifogyhatatlan türelmű Brown leszállt, hátraszaladt és szóbaállt a szekér tulajdonosával, kit galambszemű felesége is kísért a hét szaracénképű, a kocsin podgyászdarabokként egymásra halmozott gyermekkel. Valószínű, hogy az ajánlat, melylyel a szicíliait meghoztam, módfelett meglepte őt, de keleti származása mindjárt abban nyilvánult, hogy a világot sem árulta el, mennyire felizgult. Kifejtette furcsa tájszólásában, hogy az ő szekere a ház büszkesége és öröme, festményekkel az az ember díszítette, a ki az igazi historiai szekérfestés hagyományának egyetlen élő letevényese, a szekérhez fogható alig akad az egész szigeten, arra volt szánva, hogy harmadnegyediziglen a család feltett kincse maradjon, de hát Isten neki, eladó ezer liráért. Keztem lealkudni az árból és végtére is a szicíliai, könnyekkel gyönyörű szemében, megelégedett a kért ár kétharmadával, a mennyit tényleg nem ért a szekér és nem is mert remélni a

Sziciliáról, mint a hölgyek, de mesterségből kifolyólag fentartani igyekeztem azt a hírt, hogy élő encyklopédia vagyok; azért éjjel egy pár órát átvirrasztottam, és mialatt úrnőm, ép úgy, mint nagynénje, az igazak álmát aludta, útleírásokat és néhány vastag kötet szicíliai históriát tanulmányoztam. A következő isteni reggelen aztán oly jól el voltam készülve, hogy minden nevezetes dolgot el tudtam mondani Ulyssesről, Polypheusról, a mindenható Ruggieróról és más helyi érdekű egyéniségekről, valamint természetesen azt is, hogy milyen helyeket szükséges megtekinteniök.

A tengerpartot bejártuk egész hosszában és megszemléljük a kikötőt és öblöt, a hol sajátos alakú hajók horgonyoztak a szemcsalódnál fogva közelvőknek látszó, a napfényben ragyogó, hófedte bércek háttére előtt. Az egyik mozgó képesarnokhoz hasonló utcában megismerkedtünk a sziget sajátosságaihoz tartozó, csak ott használatos festett szekerekkel. Kezdetleges, furcsa, de nagyon eredeti járóművek azok és mint művészeti tárgyak, igazán nevezetesekek. Úrnőm, várakozásomnak teljesen megfelelően, azonnal elhatározta, hogy megvásárol egy ily szekeret. Az őt jellemző gyors itélőképességgel kiszemelt egy szép példányt, melynek kerekeit, tengelyét és alzatát tömredék művészi faragvány és tarka festés díszítette, oldalán pedig merész fantáziával rajzolt csatakép Ruggierónak nagy mérszárlással összekötött győzelmét ábrázolta. A befogott kis lovascska tele volt aggatva csilingelő csenge-

MÁRIA ROMÁN TRÓNÖRÖKÖSNÉ GYERMEKEIVEL A NÉPÜNNEPEN, ROMÁN NEMZETI VISELETBEN.

FERENCZ FERDINÁND TRÓNÖRÖKÖS LÁTOGATÁSA SINAIÁBAN.

BETHMANN-HOLLWEG, AZ ÚJ NÉMET KANCELLÁR.

tulajdonos, mikor alkudni kezdett. A szekér Miss Randolphé lett és a nap későbbi folyamában intézkedtem, hogy szétszedjék és jól becsomagolva New-Yorkba küldjék. Úrnöm rendkívül örvendett a vásárnak és ragyogó jókedvében mindent, a mit látott, minden embert, a ki útjába akadt, tökéletesnek talált, a kecskét fejő legényt ép úgy, mint a piroskupolás, valamikor mecsétül használt szép régi San-Giovanni degli Eremiti templom színészi tehetségű öreit.

Kedvelt hóseinek egyike a német császár, kiről, midőn a kocsit az utcán hagyva, a Palazzo Realé-t nézegettük, örömmel hallotta, hogy az egyik erkélyről a vasrácsra könyökölve felőráig nézte a várost és végre kijelentette, hogy ennél szebb kilátást nem talált sehoh. Valóban elragadó látvány a kikötő és a fehérülő hegyek csillogó gyűrűje, de én egyáltalában nem szívesen használok a superlatívust. Különbösen is ennél a kilátásnál különbnek találok azt, a melyet Nápolyban a Sant' Elmóról élvezhetni. Midőn bájos úrnöm a Capella Polatziába lépett és meglátta annak drágakőhöz hasonló arab-norman mozaikját, majdnem könnyek toltak szemébe. «Páratlan! Ennél szebb nincs a világon!» — kiáltott fel. De később, midőn négy mérföldnyi elég meredek úton Monreale-ba kocsiháztartam (természetesen Mary nével együtt), mégis jó volt, hogy még egynehány magasztaló tulajdonság-nével rendelkezett. Különbösen nem is olyan leány, a ki az efféle aprópénzzel nagyon dobálódzik és ép azért mindig megtalálja a helyes szót, ha nem kell olyat jelezni, a mire egyáltalában nincs szó. Mikor az utóbbi eset áll be, inkább hallgat, csupán ékesszóló szemei fejezik ki gondolatát. A régi klastrom ódon keresztfolyosóin megfigyeltem az arcát, a mi felette érdekes tanulmány volt. Habár ott minden egyes faragott oszlop és oszlop különbözik a másiktól, Molly — úgy hiszem — képes volna a különös és bonyolódott bibliai festményeket, melyek az oszlopokat díszítik, egytől-egyig és abban a rendben, a hogy egymásután következnek, hibátlanul felsorolni. Valamelyik félreeső poros szögletből szökőkút csobbanása hallatszott. Bámulatos egy szökőkút ez, régés-régi, utánzata egy még régibb mór emlékeknek, melynek mintájára valamely a normann hódítók szolgálatában álló arabs készíttette. Szép úrnöm, midőn hátával egy oszlopra támaszkodva, a kutat szemlélte, maga is festői alak volt fehér ruhájával, melyet részben verőfény árasztott el, míg más részére sötét árnyék borult, és barna hajával, mely a tüzes napsugárban a csiszolt arany fényével ragyogott.

Palermo modern része, a zsúfolt Corso Vittorio Emanuele, a Quattro Canti (ez a szicíliai főváros Piccadilly circusa), vagy akár a

BÜLOW LEMONDOTT NÉMET KANCELLÁRT ELUTAZÁSÁKOR ÜDVÖZLI A BERLINI KÖZÖNSÉG.

A NÉMET KANCELLÁR-VÁLTOZÁS. — Haackel testvérek fényképe.

nem bírhatta rá barátait, hogy hasonló módon szereljék fel a maguk szicíliai színjeit. Azt már előbb tapasztaltuk, hogy az olasz országutak általában kevésbé jók, mint a francia-országok, és hogy aránylag nehezebb benzint, különösen jól, essenciát, beszerezni. Ez utóbbira való tekintettel meg is raktam a türelmes kocsit több tartalékkannával, mikor az Igeiát elhagytuk, de az országutak rossz állapota ellenem volt mit tennünk; bármennyit hallottunk felőle. Minthogy még Palermóban is, a hol Signor Florio gyakran kikocsizgat automobilján, óriási meglepetést és érdeklődést keltett a mi Napierünk, ebből már következtettük, hogy «mechanikai eszközökkel mozgatott járművek» nem igen merészkednek oda, a hova mi igyekeztünk és én kissé aggódni kezdtem. De bájos úrnöm kitűnő jókedvet érzett és különösen rablókalandok után vágyódott. A hotelben hallott egy különösen festői külsejű briganti-ról, ki a hegyek között barlangban tartózkodik. Egész komolyan felhívott, hogy a lovagias férfit tiszteljem meg egy reggeli látogatással, a mire annál kevésbé voltam hajlandó, mert az útonálló létezéséhez is némi kétség fért.

Útra keltünk és menet közben olykor azt is meg kellett tudakolni, hogy milyen irányban haladjunk. A parasztok, a kik gyalog, számár hátán vagy a festett szekereken összeszúfolva kerültek elénkbe, annyira oda voltak a hámulattól hogy hasztalan volt előleges figyelmeztetés nélkül csupán rájuk kiáltani; nem tudtak eléggé hamar magukhoz térni csodálkozásukból, és mire felelhetek volna, már rég odább haladtunk és már messze voltunk tőlük. Sajátságos methodust kellett ki-eszelnem, mely aztán hasznosnak bizonyult. Már jókora távolságból kiszemeltem embereket és folyvást ujjal mutattam rá, a mint közeledett felénk. Ez felébresztette kíváncsiságát és rám irányította figyelmét, minélfogva képes volt választ adni, ha a követendő irányra nézve kérdést intéztem hozzá.

A sziget északi részén levő Palermóból a délen fekvő Girgenti több, mint hatvan mérföldnyire van. Ezt a felette rossz, hepehupás utat kellett automobilon bejárnunk. Szicília szegény sziget és nem válnék előnyére, ha nagy számmal látogatnák az idegenek. Első teendőjük szerintem az volna, hogy az utakat jobb karba helyezzék és hintókkal, gépkocsikkal, kerékpárral járhatókká tegyék. Jelenleg az út javítására szolgáló eljárás abban áll, hogy egyszerűen lejtjenek a földre egy csomó nagy követ és az úton közlekedő kocsikra bizák a kövek elaprózását. Minthogy ettől mindenki lehetőleg tartózkodik és az eső is ritkán esik, a nagy éles kövek ott hevernek és helyenkint laza halmazokat képeznek, melyek az országutakat az egész esztendőn át borítják. Ha

bármily ügyesen kormányoz az ember, lehetetlen a követeket megkerülni és ezt a mi gummi-abroncsaink ugyan megkeserülték.

A sziget belseje, bár nagyszerűsége mély benyomást tesz az emberre, szokatlanul kopár; csak vadvirágok találhatók itt, a hajdani erdők már rég eltűntek. Utunk jó darabig a tenger partját követte, majd a sziget belsejének fordult és inkább emelkedett a hegyek belsejéig. Hosszú zöldelő völgyekkel terméketlen, sivar fensíkok váltakoztak, a hol juh és kecskényajak legeltek vad kinézésű pásztorok és ádáz ebek őrizete alatt. A kutyák dühös haraggal fogadták az erősségeikbe behatoló gépkocsit. Kevés emberrel találkoztunk az úton, mely csak igen szegény falvakon vezetett át; de hoztunk magunkkal pompás villásreggelit, melyet az út szélén költöttünk el, hárman (bár csak ketten lettünk volna), egészen magunk között a térs, elhagyott vidéken. Csak pár évvel ezelőt is ilyen utazás Szicília belsején keresztül a legnagyobb mértékben veszélyes lehetett volna a brigantik miatt. Ezuttal megtörtént ugyan, hogy villogó fekete szemű emberek, ha lovaik megbokrosodtak, az automobil láttára haragos tekinteteket vetettek ránk, de olyan összezdülésünk nem volt, mint a francia parasztokkal. Palermóban egy angol, ki sokáig élt Szicíliában, figyelmeztetett, hogy minden szicíliai ember puskával jár; hozzátette az angol, hogy a sziget még vad belsejében valószínűleg rá fognak löni az automo-

BARAKKOK A MUSELLA VÖLGYBEN.

elhintett sárkányfogakkal, csak nem riad vissza néhány órai rázós úttól. A hotel összes vendégei — angolok, amerikaiak, németek — kicsődültek indulásunkat nézni és azt jószolgáták, hogy mi visszajöhettünk talán, de a koci

fogadta fel saját használatára. Így esett, hogy bájos úrnömmel egyedül maradtam és az ő kedves társaságában alig vettem észre, jó-e az út vagy rossz. Annyi bizonyos, hogy a jó Napier nem fakadt panasza, és a mi a gummi-abroncsokat illeti, azokat a szicíliai utak akár megkeményedett bőrt, érzéketlenné tehettek.

Akkor úgy vélekedtem, hogy még nem volt ily boldog napja ember fiának, mint nekem; de azóta napok jöttek, napok mentek — szintén az ő társaságában és az ember nézetei is idővel megváltoznak. Éreztem, hogy senki más társaságában nem láttam volna a görög dicsőség romjai felett oly dicső fényt ragyogni. Őt nemesarányú templom van ott, édes Montie, ezek közül kettő majdnem tökéletesen ép; a többiek ledűlt, egymásra zuhant oszlopaikkal az elmúlt nagyságnak pathetikus maradványai. Ott állnak, vagy egy-egy felséges, ég felé mutató oszlop kivételével a földön elterülve hevernek; büszke soruk mellett egyfelől a tündöklő kék tenger és a hullámos, virágokkal ékes síkság, másfelől a dombor húzódik, melynek tetején a komor, virágfészekhez hasonló város épült. A templomok homokkő oszlopai történelem előtti időkbeli való osztriga- és kagylóhéjakat tartalmaznak, itt-ott barnás-fekete felületükön vérfoltokhoz hasonló korallerek látszanak. A tornyosodó templomok alatt csillogó olajfák ezüstös zöld levelei reszketnek a meleg szellőben, és ezen a mi boldog napunkon ezer és ezer fakadó mandulabimbó is nyiladozott, rózsás habként, a masszív oszlopok lábánál. A földet szőnyeg gyanánt borította a sok sárga szászorszép, pimpinella és az én hölgyem szemeként kékeszürke iris. Együtt visszaidéztük képzeletünk elé a templomokhoz zárandokoló fehér ruhás férfiakat és nőket, kik ün-

A KIKÖTŐ.

bíra, csupán mulatság kedvéért, a hogy valamely különös, a lakosság előtt szokatlan vadállatra is lőnének. Ez a bir nem volt nagyon bátorító. De ha találkoztunk is néhány ijeszítő tekintetű fickóval az országúton, azok inkább a bámulatnak, mintsem a gyűlölet indulatának adták tanújelét.

A lenyugvó nap rózsás és aranykődbe merült, midőn egy hosszú hegyhát magaslatára értünk, a hol Girgenti áll. E városon áthaladva, leereszkedtünk a Hótel des Temples felé. A város és a tenger között elszigetelten épült hótelon túl egyszerre szemünkbe ötlött a nagy Concordia-templom magános és nagyszerű épülete, mely az első tekintetre a képzeletet úgy megkapja, mint Stonehenge. A nap vörös sugarai ferdén érték a pompás borostyánkőszínű oszlopokat és kolosszális parkányokat, kidomborítva a tiszta dór architektúra minden részletét. Mihelyt a mosolygó Signor Gagliardi fogadott bennünket és kijelölte a szobát mindnyájunk részére (a házban található legszebbeket az amerikai hölgyeknek, egy apró szobácskát a chauffeur-nek), az illatozó öreg kertbe ballagtam és az ódon faragott kőví kút kávjára támaszkodva, sokáig nézegettem a tenger fölött magasan fekvő bámulatos fensíkot, a hol hajdan oly görög templomcsoport állott, melynél szebbet talán még nem látott a világ. Másnap reggel lementünk a templomokat közelről megnézni. Előre figyelmeztettek, hogy az út nehezen lesz automobilillal járható, de a derék Napier, mely áthatolt a Landes erdőségén és daczolt a szicíliai hegyutakon

nélkül, vagy ha ez tér haza, csak — úgyszólván — holttesteinken át jöhet. Mary néit annyira befolyásolták ezek a sötét jóslatok, hogy vonakodott velünk jönni, inkább a hotel fölötti magaslaton égne meredező ódon Girgentiben használatos furcsa kis kocsik egyikét

A PREFEKURA ÉPÜLETE.

AZ ÚJÁ-ÉLEDDŐ REGGIO DI CALABRIA.

LATHAM REPÜLŐGÉPE, MELYLVEL ÁT AKART REPÜLNI A LA MANCHE CSATORNÁN.

nepi menetben urnákat hordva, rózsafüzéreket lengtetve, paeonokat zengve, a borostyánkő színű lépcsőkön lassan felfelé vonultak. Mi is oly hangulatban voltunk, hogy dicsőítéseket zenghettünk volna, midőn a barátságos hölgy el a körülötte levő magas kertbe visszahajtottunk.

Délután — még most is sajnálom, mert sívár, sőt borzalmas emlék fűződik hozzá — felmentünk a városba; másnap pedig százhusz mértföldnyi utat kellett megtennünk Catanáig, folyvást az Etna irányában, arccal Szicília é királyi hegye felé, melyet még nem láttunk, de annyira óhajtottunk megtekinteni. Sejtve, milyen borzasztó állapotú országotat fogunk találni, felkértem a hölgyeket, ne legyen terhökre, hogy már hétkor fogunk indulni. Készen is voltak a kellő percze és pontosságukért, úgy képezem, bő jutalmat találtak az ébredő, gyöngy- és gyémántharagban furdó reggel szépségében.

Ismét sajtáságos, terméketlen vidéken át gördült a kocsis, a hol nem volt más növényzet, mint tömör vadfügefű, az ágak közül kicancsalító zöld gyümölesével, összekészült piros geraniumfüzerek és a rétséget futólángként ellepő tengernyi mákvirág. Behatoltunk Szicília mellé középsőbe, leereszkedtünk hullámos vidékeinek völgyeibe és láthattuk a bércekről mogorván letekintő, romban heverő rablólovagvárait; de a városok undorító piszkosak voltak, mert a kénybányák kerületén át vezetett utunk.

A nap legérdekesebb eseménye akkor következett, mikor már messziről megpillantottunk két egymás mellett fekvő hegyet és mindegyiknek tetején egy-egy rendetlen épülethalmazból álló várost. Éjjeli órákban tett tanulmányaim alapján tudtam, hogy Castrogiovanni és Calascibetta nevűek e városok, és már induláskor emlegettem Miss Randolphnak, hogy inkább a sötétben vezessék be cataniai utunkat, de Castrogiovanni látogatását nem szabad elhagynunk. Miss Randolph már Palermóban megvette Douglas Sladen-nek *„In Sicily”* című könyvét, valamint Miss Lorimer utazási regényét: *„By the Waters of Sicily”*, így tehát már Castrogiovanni puszta neve gyűjtőlag hatott rá és nem kellett sok rábeszélés részéről, hogy hajlandó legyen az útról letérni és felkapaszkodni az ódon sziklavárig, mely a szigetnek éppen középpontját jelzi. Szentül meg vagyok győződve, hogy gépkocsis még sohasem küszört fel a kanyargó úton és hihetőleg az egész lakosság rohant ki a házakból és szaladt utánunk, mikor lassan végighaladtunk a komor, szelektől körülzúgott, sasfészekhez hasonló városon. Épen akkor borús volt az ég és siető felhők hőmpolyogtak hideg lehellettel a hegytető felé. Azonnal megértettük, miért viselik

az idevaló emberek a nagy kék kámszákat, melyek a fejüket úgy beborítják, hogy a barna szaracén-arcok mint valami pincéből káncsalnak ki belőlük. A vásártéren leszálltunk és a mellvédre támaszkodva, az óriási kilátást élveztük. Egész Szicília terült el lábaink alatt opalszerűen csillogó fénytől és árnyéktól borítva. Százával csoportosultak körülünk az emberek, kik sötét, fénylő szemekkel úgy kísérték minden mozdulatunkat, mintha másvilágbeli lények volnának. Úgy tettünk, mintha nem törődne a nézőkkel, kik hallgatva bámultak ránk. Mary néni panaszkodott ugyan, hogy ez emberek láttára a hideg borzongatja hátát, de mi nem zavartattuk magunkat és kedvünkre nézegettük Szicília zord hegyeit.

Hirtelen a napsugarak fénykévéje törte át a felhőket és arany latorjaként lebecsátkozott a földre. Erre, mint valami adott jelre, a szín teljesen átváltozott. A körülünk gomolygó fehér ködtömegek eltűntek; a balsamos szellőnek lehellele elfűtja a felhőket és az egész táj tisztán ragyogó világításban tárult szemünk elé. Majd *„Oh, mi ez?”* felkiáltást hallottunk Miss Randolph. Követtem tekintetének irányát és a messze távolban nagy gyöngyfehér kúpot láttam lebegni, égig emelkedni. Bizony, ez az Etna volt!

Castrogiovanniban nincs vendéglő, a hol hölgyek lakhatnának, mikor tehát már eléggé élveztük a kilátást, nem volt miért tovább időznünk. A gép nem zakatolt, a mióta a kocsirol leszálltunk; és most a nép kíváncsián tolongott körülünk, midőn a hölgyek helyeiket elfoglalták. Óriási bámolatot keltettem, midőn a motort a fogantyú egy forgatásával mozgásba hoztam. A tisztelet és félelem moraja hangzott fel a tömegből, és mikor intő kúrtharsanással lassan tovagördült kocsink a jobbra-balra oszladozó sorok között, körülfordult a piacon, szépen kikerült egy proczesszió, mely álcás misericordianusokból állt, majd fokozott sebességgel végigszárgulodott az utcán, nagy kiabálással utánunk futottak az emberek. Könnyű volt elhagyni őket, bár Miss Randolph, elég vigyázatlanul, aprópénzt szórt közéjük; és most elég gyors tempóban a völgybe vezető kanyargó úton lebecsátkozunk. Ha feltekinttünk, a teraszokon és minden ablaknál csodálkozó nézők fejét láthattuk nyüzsgögni. Castrogiovanniban sokáig emlékezetes lesz az első gépkocsinak megjelenése a történelmi nevezetesség magaslatokon.

Miss Randolph előtt, úgy hiszem, csak arról volt nevezetes Catania, hogy ott egy piczi, de híres boltban, hihetetlen mennyiségű, igen különös szicíliai borostyánkővető vásárolt, mely zöld kénes csikjai miatt valószínűleg és abban a híres áll, hogy szerencsét hoz. Valamennyi new-yorki barátjánéje szerzett

be egy-egy zsebben hordozható darabot, és a gyűjtött készlet után itélve, a kedves barátok száma legió lehet. Tisztelet-becsület az ő fel-fogásának, de Catanára nézve annak a véleményemnek bátorodom kifejezést adni, hogy sok tekintetben nevezetes, csak elég időt szakítsunk az ember, hogy megnézzem minden érdekesebb, a mit azonban nem igen szokás tenni, mert Catania Szicíliaiak Bázelle, a kiindulási pont, a honnan másfelé igyekeznek eljutni. A mi esetünkben másfelé alatt Szirakuzát kellett érteni.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

A hivatal. Huszonöt fővárosi tisztviselői állás szervezését nem hagyta jóvá a belügyminiszter, azzal az igen érdekes megokolással, hogy ezeknek az új állásoknak a szervezetben megállapított díjazása aránytalanul kevés ahhoz a kvalifikációhoz képest, a mit a pályázóktól megkövetelnek. A hivatalnokok javadalmazása Magyarországon nem olyan, hogy csak egy pillanatra is kételkednünk lehetne a miniszteri határozat tárgy igazságában. Bizonyos az is, hogy a határozat forrása nem az az aggodalom volt, hogy a tervezett föltételek mellett az állásokra pályázó nem akad. Pályázó föltétlenül akadt volna akkor is, ha a főváros még kevesebbet kínál, mint a mennyit a miniszter kevének tart. Minálunk özőnével jelentek az ember, mihelyt *«hivatal»* biztatják, ha föltétlenül bizonyos is, hogy a fizetésből a mindennapi kenyérre se futja. Sokan ezt a mi szomorú specialitásunknak hajlandók minősíteni — nem teljes igazsággal. Szomorúnak ugyanis csakugyan szomorú ez a jelenség, mert szegénységre és a becsúgy, az ételle szemben való igények nagy lefokozottságára mutat: de ez a jelenség nem csupán nálunk van meg, hanem megvan mindenütt, a hol az emberek tömegében a *«vállalkozási szellem»* fejletlen és az egyéni felelősségbírási se kiművelve, se megedzve nincs. Az ilyen országokban a *«biztos»* sőt a *«kicsi de biztos»* is szinte varázos erővel vonzza az embereket, a kik a kész nyomorúságot is szívesebben vállalják, mint azt, hogy sorsuk alakulásának a tulajdon energiájuk és merésük legyen a formálója. A lefokozásnak és a megalkuvásnak minden áldozatára készek csak azért, hogy a sorsukért való felelősséget elhárítsák valamely eltartó intézményre: államra, községre és a maguk energiájának más munkája ne maradjon, mint — az elmaradhatatlan zúgolódás és panaszkodás. A hol az emberekben megvan a vállalkozó szellem, az ételle való megalkuvás készsége, az önálló cselekvés vágya, a saját erejéből való boldogulás megkísérlésének merése, szóval az elmének és léleknek tettévő, bátor függetlensége, ott nem kerülhet odáig a dolog, hogy kormányintézkedéssel kelljen visszaparancsolni kvalifikációval rendelkező embereket a nyomorúságra való készséges vállalkozástól. Egy angol miniszter arra a kérdésre, miért oly nagy a hivatalnokok fizetése náluk, ezt felelte:

— Mert olesobbban nem kapunk embert!

Vajjon mikor jutunk mi odáig, hogy valakinek hasonló kérdés juthasson az eszébe?

A trónkövetelő. A héten elhunyt Don Carlos, a kit Hispania története most már egész bizonyosan soha se fog VII. Károly néven emlegetni, nemcsak *doyenja* volt az európai trónpretendensek ez idő szerinti meglehetősen kis számú testületének, de — műfaji tekintetben — a legtisztább reprezentánsa is a trónkövetelés mesterségének. Ő valóban hivatásos és kizárólagos trónkövetelő volt, a ki semmiféle, hogy úgy mondjuk, *«mellékfoglalkozással»* nem zavarta meg és nem homályosította el a pályáját és ennek természetét. A sorsa megadta neki, hogy ennek a pályának szinte összes elképzelhető változatait produkálja. Volt aktív trónkövetelő, a ki fegyverrel harcolt a koronáért, volt győzedelmes és volt legyőzött trónkövetelő, volt elméleti trónkövetelő és volt lemondott trónkövetelő is, a mikor néhány esztendővel ezelőtt a fiának, Jaime hercegnek adta át a spanyol korona — reménységét.

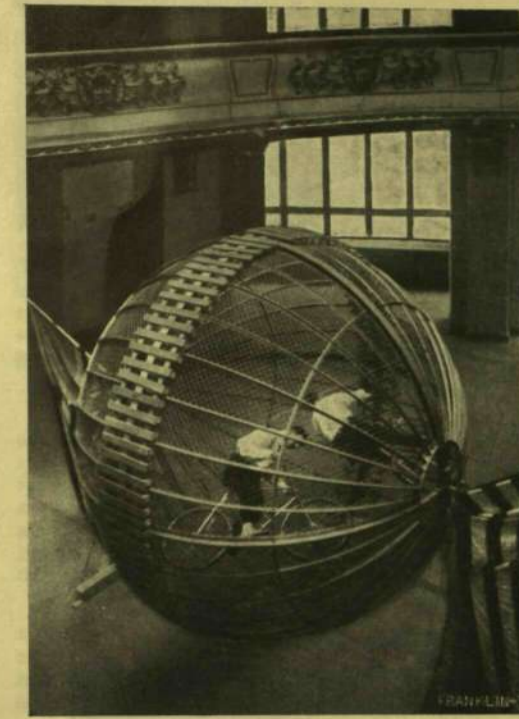
A királyságon kívül tehát még egy dolgot mulasztott el Don Carlos, olyat, a melyre bizonyosabban meg volt a hivatottsága, mint az uralkodásra. Senki se írhatta volna meg ugyanis olyan autentikusan mint ő, a trónkövetelői foglalkozás kódexét és ebben a könyvben természetesen a hivatás tartalmi meghatározását. Végre is az a pálya olyan exkluzív, hogy alig van módunk csak valamennyire is tájékozódni a természetéről és a műhely — titkairól. Egy francia republikánus képviselő az *«állásalakok fejedelmének»* nevezte el a trónkövetelőket. Anatol France pedig azt írja róluk, hogy — valamennyiünk szimbolumai. Mert az egész világ tele van trónkövetelővel a kunyhókban csakúgy, mint a palotákban. Mindnyájan valamely korona reménységével indulunk neki az életnek, várjuk ezt a koronát, küzdünk, harcolunk érte, a míg azután legyőzöttünk és átadjuk álmodott dicsőségünk reményét — a gyermekeinknek, a hogyan a megöregedett valóságos trónkövetelő átruházzák illuziók jogát a fiaikra, abban a reménységben, hogy ezek viselni fogják a palástot, a melyet ők csak áhitottak.

*

A párbaj és az orvos. A mit az olasz orvosok szövetsége most a milánói gyűlésben elhatározott: hogy a párbaj barbár intézményének végleges kiküszöbölése érdekében a párviadalmál az orvosi segédletet megtagadja — nem egészen új idea. Ez a gondolat már egy pár esztendővel ezelőtt is fölmerült és már akkor is annyira megvitatták, hogy végezetül — letettek róla azok, a kik megpendítették. Hamarosan kiderült ugyanis, hogy egy ilyen határozat a verekedő mániánál súlyosabban és bizonyosabban megsebezne egy nagyszerű humánus értéket: magának az orvosi hivatásnak az erkölcsét. Ez az erkölcs kategórikusan megparancsolja az orvosnak, hogy minden erejével és haladéknélkül segítsen ott, a hol a segítségére, a tudományára szükség van. Hogy mi okozta ezt a szükséglet, mi és milyen természetű volt az orvos munkáját követelő szenvedés forrása, ez az orvos kritikájának anyaga — abban az irányban, hogy segítsen-e vagy ne segítsen — nem lehet. Hiszen nem minden szenvedés vagy betegség süjt az emberekre *«ártatlanul»*. Egész sereg betegség könnyelműségnek, zabolátlanságnak vagy léhaságnak a következménye. A kibem meggyaldt a pálinka, maga idézte magára a szenvedést. A betörő, a ki tetten éretven, kiugrott az emeleti ablakon és kezét, lábát törte, nem martírja a sorsnak: de az orvos azért se az egyiket, se a másikat nem hagyja vergődni és elpusztulni, hanem segíteni igyekszik rajtuk. Sőt a halálra ítélt fegyencnek is kezeli az orvos, ha beteg lesz börtönében. Nyilvánvaló tehát, hogy az orvos *«soha se követelhet a szenvedéstől erkölcsi bizonyítványt»*. Neki segítenie kell, neki gyógyítania kell, akármi legyen úton-módon jutott is a páciense a bajához. A ki párbajban sebesült meg, az is beteg, az is szenvedő ember és a betegségének, a szenvedésének föltétlenül joga van az orvos humánus munkájához. Legalább is ugyanannyi joga, mint a megbetegedett alkoholistának vagy a póruljárt betörőnek. Az orvosi hivatás erkölcsének a megosonkítása nem lehet mediczinájá semmi kórságnak, a párviadalm kórságának sem. Ennél az ideánál többet ér az is, ha rendőri hatalmat adnak az orvosnak a párbaj megakadályozására. De még figyelemreméltóbb egy német jogász tervezete, a ki azt ajánlja, hogy gyilkossági, illetve emberölési kísérletért kell megbüntetni azt a párbajozó felet, a ki a másikat megsebesítette. Egy ilyen törvény talán nem szüntetné meg a párbajozást, de föltétlenül ártalmatlanná tenné a párbajt. Már pedig az olyan páros viaskodás, a melyben mind a két fél óvakodik attól, hogy valamiképpen kárt ne találjon tenni a partnerében, igen mérsékelt veszedelme a humanizmusnak.

*

Perzsia. Igen rövid egymásutánban most két keleti deszpótának a tragédiája került a történelem színpadára. A detronizált török szultán még meg se igen szokhatta az Alatin-villát és már a napra, a királyi királya, Mehemed Ali Mirza is útban van a perzsa — Szaloniki felé. Mind a kettőnek a sorsa lelkében és erkölcsében ugyanaz, a zsarnokok

Utazás kerékpáron a földgömb belsejében.

vezetékének betelése, szinte tökéletesen híján minden olyan momentumnak, a mely valami új megismeréssel, valami új tanulsággal vagy akár csak az igazság megnyilatkozásának valamely szokatlanabb módjával is szolgálhatna. Érdekesebb és tanulságosabb magának a fátumnak a formája, a mely elérte őket. Mindenki szemében, a ki tárgyilagos figyelemmel nézte úgy a török, mint a persa események lefolyását, föl kellett tűnnie egy körülménynek. És ez az, hogy a nemzeti szabadság és a népjog harcossainak a döntő mérközésében *«aranylag»* nem volt túlságosan nehéz dolguk. Vér folyt Törökországban is, Perzsiában is, de mérhetetlenül kevesebb, mint a mennyit áldozniuk kellett a négjogokat követelő más nemzeteknek, haladottabbaknak és olyanoknak, a melyek talán érettebbek is voltak a maguk sorsának szabad intézésére, mint Xerxes ivadéka. A szabadságharcuk nem szedett annyi áldozatot, mint a mennyi áldozata van rendszeren a *«tífusznak»* évente Teheránban. És a sah hatalmas külföldi protektorai között sem akadt egy sem: se az orosz, se az angol, a ki hajlandóan bizonyult volna a sah megmentésére tönkretenni, elpusztítani a sah alattvalóit. A nemzeti önrendelkezés *«látszólagos»* rugékonyságának és könnyedségének megvan a maga magyarázata. Ismeretes az eladósodott gallér mondása, a ki így szól:

— Én nem féltom az életemet, mert a hitelezőim súlyos érdekei féltik és óvják.

Ugyanezt elmondhatnák a perzsa is. Igen nagy

Utazás kerékpáron a földgömb körül I másodperc alatt.

ÚJ OZBRESZKI MUTATVÁNY. — Sallágyi Részó fényképe.

hatalmak érdeke az, hogy Perzsia, annyira a mennyire, épen megmaradjon az aspirációik, a tervek és a számításaik anyagának. Ezek a hatalmak adósuknak tisztelik és óvják a köves országot — egymással, a többi hitelezővel szemben. Az aspirációk föltételessége óvja Perzsiát minden ellenséges hatalommal szemben, még ha ez az ellenség — maga a sah in sah próbálna is lenni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Hét krajczár. Régotha várjuk s kívánjuk már az újabb irodalomtól a magyar falu életének, lelkének művészi és igazi képét. Régi fróink sokat foglalkoztak vele, de a kép, melyet tőlük kapunk, nem hí és pontos, mert egész sereg elfogultság és eltökéltség fátyolozta be a szemet, a mely megfigyelte. Rousseau és a negyvenes-ötvenes évek romantikus demokratizmusának hatása alatt bizonyos előképei keletkeztek a falusi élet alakjainak és levegőjének, tetszetős, kedvesek, de éppen a tetszetőség és kedveség szempontjából kissé színezettek. A falu a csöndes, idillikus nyugalom, az egyszerű, tiszta és nemes életmód színhelye, a paraszt a kultura által még meg nem rontott, egyenes, egyszerű ember, a ki gyermeteg boldogságban éli életét s apró bajai, ferdeségei és hibái legfeljebb humoros színező anyagul szolgálhatnak. Ezt a fel fogást, a paraszti életnek ezt az idea izálását látjuk még Jókainál is s az ő hatása alatt az utána következő írók is ebben a világításban rajzoltak. Mikszáth Kálmán és Baksay Sándor jóformán egyedüliek, a kik a maguk szemével, a tradicionális népszínműi színezés nélkül tudták nézni a magyar falut s egész kabinetre való pompás paraszt és fél-paraszt típus rajzoltak meg. A magyar paraszt teljes képével azonban még adós irodalmunk s az utolsó két évtized írói alig tettek valamit ez adósság lerovására. Ennek a nemzedéknek a figyelmét annyira magához kötötte a szeme előtt kialakuló városi élet, hogy a falut meglehetősen elhanyagolta. Most azonban lassanként mégis csak differenciálódik irodalmi fejlődésünk annyira, hogy egyoldalúság nélkül, az egész magyar élet teljes képét várhassuk tőle. S ebből a szempontból tagadhatatlan nyereség az olyan író, mint *«Móricz»* Zsigmond, kit most megjelent *«Hét krajczár»* című könyvéből mint a magyar falu életének szokatlanul pontos és elfogulatlan szemlélőjét és művészi kezü rajzolóját ismerhet meg a közönség. Egy-két izeltől abból, hogy miképp dolgozik *«Móricz»* Zsigmond, lapunk is adott már, olvasóink bizonyára emlékeznek még *«Márkus»* című novellájára, a melyben egy kitűnő magyar paraszt-típus olyan pompában van beállítva, hogy nagyon kevés mai magyar író tudná párját megcsinálni. S eifelék a *«Móricz»* kötetében levő novellák majdnem mind; úgy mutatják be a magyar alföldi falut, a milyenné a viszonyok hatása alatt fejlődött, a maga sajátosság vonalaival és színeivel, sajátos szépségeivel és érdekességeivel, hibáival és bűneivel. Egyes elemek ebben a rajzban, pl. a paraszti erotika egy-egy vonása szinte fölfedezés-számba mennek. Ehhez még eddig nem tudott vagy nem mert hozzányulni író. S a rajz annyira hű, eleven és kifejező, hogy szinte csodáljuk, hogy az író — a ki szemmel láthatólag nem benne, hanem kívülé és fölötte áll annak, a mit rajzol, — hogy őrizhett meg lelkében ilyen biztos vonású képét. De nem kell azt hinni, hogy ezekben a novellákban valami szándékos, keresett népiesség van. Az író tisztán művészi célok követétek s tisztán művészi eszközökkel dolgozik. Sem ellene, sem mellette nem szól a falunak, csak rajzolja, nem gépiesen, közömbösen, de úgy, a hogy az ő művészi látásában tükröződik. Embereket ábrázol, a kik örökös, helyzet, életmód hatásai következtében olyanok, amilyenek, embereknek egymáshoz való viszonyát ábrázolja, a melyet az emberek egyéniségén kívül az az életkor határoz meg, a melyben élnek. Szóval az életet akarja élénk állítani úgy, a hogy a magyar faluban színeződik. Az eszközei teljesen készek és teljesen kész a mód is, a hogy bánik velük. Pontos és részletes rajz, de fölösleges aprólékoskodás nélkül (az ethnograficumból pl., a melylyel különösen újabb *«népies»* fróink nagyon bőkezűen bannak, alig van belőle valami), — csupa egyszerű, néha egyszerűsített vonal, a mely szemléletesen kiemeli a kiemelni valót s mindent a maga értékében állít be. Jóformán minden szónak megvan a maga helye és súlya s a szó néha olyan, mint a rás, a mely szenvedélyek mélységeibe világít bele. Az a bravúr, a melylyel mindig eltalálja, mit kell kimondani, mit elhallgatni, mit homályban hagyni s mit részletezni, legelső rendű íróhoz méltó. Ez az író egyszerre teljesen készen jött a nyilvánosság elé; megért mindent, a mi megérteni való, nem csodálkozik, nem magyaráz, nem izgatódik fel, csak rámutat a dolgokra, a pusztá rájuk mutatással megérteti s hozzánk közel hozza őket. Közösséget tart mindenben, a mi emberi s ezt a közösség-érzést át tudja oltani belénk is. Meglátja a nyomor sivatásában a szép vonásokat, *«Hét krajczár»*, az öreg emberek kedveskedő zsörtölődésében a réges-rég elhalt tragé-

LIBÁK A LEGELŐN.

diák esőkevényeit (aranyos öregek), a legegyszerűbb falusi környezetben az asszonyi érzékek oszlatatos szövevényességét (A czicza meg a macska) s még egész sereg olyan dolgot, a melyről sejtelmünk se volt, a míg nem társalkodtunk vele s a melytől egészen magától értetődőnek tünik fel előttünk. Rég nem került kezünkbe új új könyv, a melyben ennyi örömmünk lett volna s meg vagyunk győződve, hogy mindenki úgy lesz vele — izlés, irodalmi pártállás, felfogás-mód különbségei ellenére — a ki figyelmére méltatja.

Kálvin levelei a nékhöz. Külföldön ép most nagyon divatban van a nevezetes emberek levelezésének felkutatása és a közönség széles köreivel való megismergetése. Különösen a németek vették észre, mily érdekes olvasmány s mily szükséges kiegészítője az életrajzi ismereteknek az ilyen levél-gyű-

temény. Nyilván ez s Kálvin János születésének négyszázadik évfordulója vitte rá Pruzsinszky Pált, hogy egy szép összeállított kötetben kiadja a genfi reformátornak azokat a leveleit, melyeket nékhöz intézett s a nők lelki gondozására szánt. Kálvin, mint kivált a régi nevezetes emberek túlnyomó része, nagyon szorgalmas levelező volt ifjú korától haláláig. Leveleinek első gyűjteményét még 1575-ben adták ki barátai, Béza és Jonvillers; azóta két kisérlet is történt a folyóütemlett óriási levél-anyag összegyűjtésére, az egyik, Bonnet gyűjteménye csak a francia nyelven írt leveleket adja két kötetben, a másik, Herminjard a kilencedik kötetnél töredékben maradt műve, az összes leveleket Pruzsinszky nagy gondnal és szeretettel összeválogatott és szépen fordított szemelvényei nagyon jól megfelelnek céljuknak: megvilágítják Kálvinnak fel-

fogását a nőről, s közelebb hozzák a reformátort a kalvinista nő-közönség lelkéhez. A szép könyvet a Lórántffy Zsuzsanna-egylet adta ki.

Rejtelmes történetek. Ugy látszik új sorozatos irodalmi vállalat első kötete az a könyv, a melyre az címmel most Conan Doyle tizenhét elbeszélését adja ki. Reich Milton Oszkár fordításában. A vállalat összefoglaló címe: *Külföldi regényírók* s az első kötetből írtve szórakoztató olvasmányul akar szolgálni annak a közönségnek, a mely épen csak a szórakozás szempontjából keresi a könyvet.

Uj könyvek: *Hét krajczár*. Elbeszélések; írta Möricz Zsigmond. Budapest, a «Nyugat» kiadása; ára 3 korona. *Kálvin levelei a nékhöz*. A reformátor születésének négyszázadik évfordulóján a Lórántffy Zsuzsanna-egylet megfizetésből fordította és közzéteszi Pruzsinszky Pál. Budapest, Hornyánszky Viktor.

Rejtelmes történetek. Írta A. Conan Doyle; fordította dr. Reich Milton Oszkár. Budapest, Eggenberger; ára 4 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Aranyosrákosi Székely Márton 48 as honvédszázad-százados, hites ügyvéd, 93 éves korában Kolozsvárt. Özvegye és kiterjedt rokonság gyászolja. — Simonyi és varányi Simonyi Dénes, volt huzsárfőhadnagy, megyebizottsági tag, földbirtokos, 64 éves korában Budapestben. — Idősb ocskói és felső-duboványi Ocskay Rudolf volt országgyűlési képviselő, megyei törvényhatósági tag 64 éves korában Boriban. — Fodor Lázár, a Ferencz József-rend lovagja, megyesi nyug. főszolgabíró 68 éves korában Héjjafalván. — Maknai Marxay Ferencz m. kir. posta-és táviró-felügyelő 61 éves korában Kolozsvárott. — Trischler Xávier Ferencz földbirtokos, a Ferencz József-rend lovagja, 70 éves korában Hódáságon. — Idősb mellétei és horkai Berna Bertalan ügyvéd, Zemplén vármegyei törvényhatósági bizottságának tagja, 72 éves korában Tiszaberczelen. — Korlátházi Korlát Kálmán 78 éves korában Tivadaron. — Kendöl József sopronmegyei közép-puljai birtokos 74 éves korában. — Holtzner Antal honvédtörtnagy Budapestben. — Orosz Gyula m. kir. erdészeti altiszt 26 éves korában Dombón. — Csikszentimrei és csatószei Gyórfy Géza magánzó Ujpesten. — Hám József kegyestanítórendi áldozópap, házi má-

sodfőnök és lelkiatya, érdemesült házfőnök és igazgató, gimnáziumi rendes tanár 63 éves korában Szegeden. — Tunkl Hugó báró, adóhivatali pénztáros Budapestben. — Krcshorff Frigyes ismert szakíró, a kereskedelmi és iparkamara titkára, Sopronban. — Őzei Albert 34 éves korában Kolozsvárott. — Polakovits Mátyás földbirtokos, a Schlesinger és Polakovits gabonakereskedő-cég egyik főnöke, 56 éves korában Budapestben. — Őslceza Albert m. kir. vasgyári ellenőr 55 éves korában Vajdahunyadon. — Vándor Jákab dr. orvos 73 éves korában Budapestben. — Haraszthy István 25 éves korában Siklóson. — Idősb Rada Géza nyug. m. kir. pénzügyminiszteri tanácsos 61 éves korában Budapestben. — Rajcezi Burián Imre, a pozsonyi főgimnázium nyolczadik osztályt végzett növendéke, rajcezi Burián Pál nyug. ítélőtáblai bíró fia, 20 éves korában Pozsonyban. — Perlmutter Jákab 97 éves korában Budapestben. — Fajth István a besztérczei főgimnázium rendes tanára, 48 éves korában Karlsbádban. — Joseffy Ödön 25 éves korában Miskolczon.

Baradlai (Brett) János Gyuláné szül. Schöberl Leopoldina 27 éves korában Sopronkeresztúron. — Simándi Kállay Miklósné szül. ocskói Ocskay Blanka 28 éves korában Budapestben. — Szálka Margit, Szálka Albert és neje, szül. Dobay Irma 17 éves leánya Budyaházán. — Özv. Palkovics Ignáczné 76 éves korában Párkányban. — Szeremley Berta 56 éves korában Sárospatakon. — Özv. Szelénár Adolfné szül. Eisenmayer Ilona 50 éves korában Budapestben. — Preszly Jánosné született Tárcazy Kornélia, 45 éves korában Budapestben. — Özv. padányi László Mihályné szül. borsai Boros Mária 80 éves korában Alispádon. — Özv. Mórocz Ferenczné szül. andráshídi Steffánits Ilona Pozsonyban. — Özv. Horthy Balla Gyuláné született borsói Palóczy Róza, 67 éves korában Budapestben.

EGYVELEG.

* Francia légihajó-vonalak. A francia légihajósok ligája rendes légihajó-vonalakat tervező öt légihajóval, Páris, Nancy, Rouen, Lyon és Pau között több mellékállomással. Egy-egy légihajó a tervezett 3500-7000 kilométer volna s a vezetőszer-mélyzetet kívül 18-20 utast szállítana. (G. L.)

Kwida-féle turistafüüd (aromatikai bedörzsölések). Hasonlíthatatlannul erősítőleg és élénkítően hat, megerősített füüd tórak után a tagok bedörzsölése Kwida-féle füüdal kigyó-védjeggyel. (Turista-

füüd) E szer biztos hatású és nem szabadna hiányozni egyetlen turistafelszereléséből sem.

Pulmogen BELÉGZÉS
Világpatent.
(D. R. P. 210, 225.)
Magyar 43775. Osztrák 37053. Angol 18770. Francia 389702.

Asthma és a légzőszervek idült

(krónikus) hurutjai ellen orvosilag ajánlott kiválóan hasznos gyógyítómód. A készülék használatra készen zsebben hordható, ára 6 K. Kapható gyógytárakban és szaküzletekben, a hol nem volna, megkérli a Pulmogen-vállalat, Budapest, VII., Dohány-utca 7. sz. Prospektus díjtalan.

Diana sóborszesz mint háziszer kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászüzletekben fejdörzsölésre és borotválkozás után arczfeeszkendezésre az urak használják. A fájdalomakat azonnal csillapítja. Masszirozásra általánosan minden házban csakis Diana sóborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér.

Horváth Arthur, Székely és Horváth vasárnapykereskedő cég beltagja, eljegyezte Bérczi Teresike k. a., Bérczi D. Sándor, ismert női kézimunka nagyiparos leányát Budapestben. (Minden külön értesítés helyett.)

Tenniszraketek, sport, utazási és turista cikkekben nagy választékot tart Huzella M. általánosan ismert, jó hírnevű cég Budapest, IV., Váci-utca 28. Kérésre legujabb megjelent sportrajzgyűjtékét díjtalanul szivesen megküldi.

Szerkesztői üzenetek.

Király-idill. Azok a pillangós cipők. A verses elbeszélés hangjával, előadsmódjával, verselésével hol Garayra, hol Aranyra emlékeztet, halvány, fakult, lomha menedő. A novellában vannak jó vonások, de sajnos, dilettáns-munka ez is.

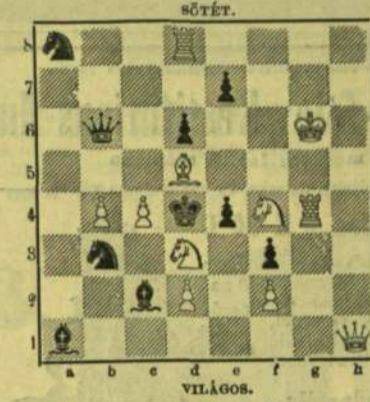
A te szemed — az én napom. Verse bizony nem közölhető, mert nincs benne semmi, a mi azt a hatást tenné, hogy igazi művészi munkának van dolgunk. Petőfiből és a népköltészetből összeszerelt képek és szövegek, — egy sora sem termelt eredeti módon saját érzéséből, vagy fantáziájából.

Vágyak áradata. Ez is szétfolyó, egymásba folyó körvonalakal van festve, a színei összefolyának. Inkább a nagyot akarás látszik rajta, mint a nagyot tudás.

Árnyak, fények. Dalok. Az eredetiben itt-ott, egy-egy sorban csillan valami, de az sem bizonyos, macskaezüst-e vagy nemes érc. A Heine-fordítások nagyon fogatékos technikával és nyelvművészettel készültek, közel sem érik az eredetit.

SAKKJÁTEK.

A 2651. számú feladvány megfejtése Robinson F.-ől. (A «Sydney Morning Herald» versenyén I. díjat nyert.)

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 26-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Nem hosszú a nap annak, kinek sok a dolga.*

Felolés szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egystem-utca 4.

SVAICZI SELYEM vámmentesen a házhoz! ::
Kérjen mintákat újdonságainkról, feketében, fehérben és színesben *Eolienne, Cachemire, Shantung, Duchesse, Crépe de Chine, Côtelé, Messaline, Mousseline* 120 cm. széles, méterenként K. 1.20 és feljebb, ruháknak és blúzoknak stb. ugyancsak *hímzett blúzok és ruhák* bátsziban, szövetben, vászonban és selyemben. Bárszony és plüss. Csakis szavatoltan szolid selyemszöveteket árulunk, közvetlen a magánvevőknek bérmentes és elvámoltva.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 24. (Svájcz.)
Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

A Bőr- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és kövszénynél, aczukorbetegségnél, az emésztési és lélegzőszervi hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!

Budapest, I. kerület Édeskúty I. u. 11.

Hirdetések felvételnek Blockner I. hirdetőirodájában, Bpest, IV., Sütő-u. 6.

Melyik anya nem ismeri a csecsemőkor ijesztő betegségeit? A hányáskezelést, a bélhurutot, a hasmenést stb. ? Boldog az a anya, a ki a «Kufeko» kiváló tulajdonságait megismerte és tudja, hogy a «Kufeko»-vel való táplálkozás kedvezőenék egészséget és fejlődését előmozdítja és épen tartja.

Nos, mit szólnak az én hegyi kirándulásomhoz? Gondolják csak, én, a ki rendszerint a hegyekelyből ivaltól meg-hülök, úgy, hogy hangos szót nem vagyok képes kijelni és torokfájást meg sem tudok szabadulni, — én fonn voltam a Tátra legmagasabb csúcsán — hozzá még a legrosszabb időjárásúal. És semmi bajom se lett. Az ok? Használtam a Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillákat és mond nektek, ezek csodát műveltek rajtam. Én valóban szerelmes vagyok ezekbe az apróságokba és nem engedem ezantul — ha utazom — hogy kifogyjak. Hiszen dobozonként csak 1 K. 25 Ft-é kerülnek és bárki megszerelheti minden gyógyszerárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben. Vezérképv. Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzert, Wien IV/1, Grosse Neugasse 27.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL

Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszér gyengélkedők, vörsgények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.

Külföldi fr. 6000-nél több orvosi vélemény.

I. Serravallo, a. é. kir. udvari orvosi Triesté-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban filliteres üvegekben a K. 2.60, egész literes üvegekben a K. 4.80.

A Budai Szt.-Lukácsfürdő
Nagyszállóájában és Thermal-szálló-dájában lakás teljes ellátással naponként 10 K-tól feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. Kénes iszap-::: fürdők és iszaporogatások. :::

Steckenpferd-Liliomtejszappan

legenyhebb szappan
:: a bőr részére. ::

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet

FOGAK

és teljes fog-sorok szájpadiás nélkül.

Aranyfogkoronák, aranyhidák és mindenemű kanzak fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása fölösleges. Tartós porcelán- és arany-tömések. Foghuzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégítetnek, megvárhatják. — Mérsékelt árak.

Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Litt.)

OLBRICH L.
szíjgyártó, nyerges és bőröndös

Bpest, VI., Teréz-körút 6.

Dús raktár lovaglő-, hajtó-vadász-, utazási és sport-::: cikkekben. :::

Alapítva 1875. Arjegyzék ingy.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás Pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — *Ára 1 Korona 20 fillér.* — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész Kispesten. * * * * * Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítás.

8 nap

Előkelőbb urak és hölgyek nem is tudnak mosakodni csak DIANA szappannal.

EREDETI LEVELEK:

Igen tisztelt Uram!

Eddig még mindig alaposan becsapódtam a sokat hirdett holmikkal, de az Ön Diana-szappannal végtelenül meg vagyok elégedve. Alig egy hete, hogy használtam s minden csunya pattanásom eltűnt, sőt az orrom sem vörös szőta. Már számítlan szer kiprobaltam, de eredménytelenül. Meltőn nevezhetik a Diana-szappant a szappanok királyának, mert tényleg csoda hatása van. Nem mulasztatom el, hogy ezeket önnel ne tudassam. Neuschattel Clarisse.

Tisztelt Gyógyszerész ur!

Nagyon szivesen venném, ha néhány sorral megnyugtatóna, hogy szállít-e Ön ide Abbáziába Diana-specialitásokat, mert félek nagyon az utazatoktól s azt hiszem, Önék is előnye, ha a vevők megmaradnak azon jó véleményél, mint az Önél beszerzett Diana-szerek elhasználasa után bátran terjeszthetnek. Mindaddig remeknek bizonyult nálam és egész családomnál a Diana-crem és szappan, mióta ezeket a kellemes illatu szereket használjuk, nincs széplős arcz közöttünk. Várom sorait s vagyok tisztelője **Dr. S. J.-né.**

Miután egyszerre elláttam magam Diana-cremmel, Diana-szappannal és Diana-puderral hazamosabb időre, ezuttal nem kérek ugyan semmit, de szivesen írok Önnek néhány sort azon végzetlen kellemes változástól, mi az Ön bőrápoló szereinek köszönhetően. Tudja kedves Erényi ur, engem igazán egész boldoggá teti, mert valóságilag szégyellem pár héttel ezelőtt társaságba menni, olyan vörös volt az arcom és kezem tele volt s a bőrom pattanással, ma pedig minden «bizakodtság» nélkül merem mondani, hogy kifogástalan szép a bőrom. Hazaíás üdvözlötét küldi **Mrs. Mary Smith.**

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-crem (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy üvegtégely Diana-crem (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**

Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogeriákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA

gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5.
(A legkisebb megrendelés is fordulópóstával utánvétellel eszközöltetik.)

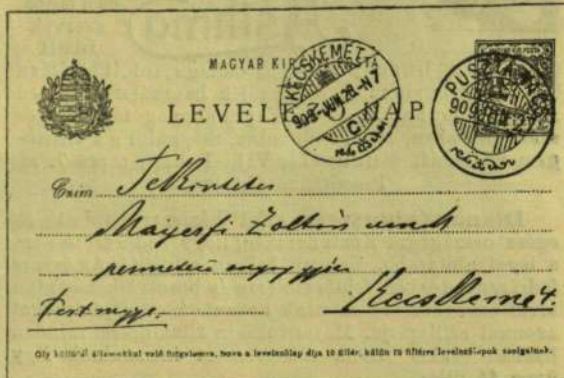
MARGIT GYÓGY-FORRÁS
Beregmegye.
gyomor, belek, húgyhólyag a különösen a légzőszervek hirtelen bántalmánál igen jó hatással még akkor is, ha vérsékes esete forog fenn.
Megrendelhető: ÉDESKUTY L.-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsón.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára
Szóvédjegy, czimke és csomagolás védve.
Egy üveg ára 2 K 80 f.
40 év óta az udvari- és verseny-istállóknak van használatban nagyobb strapáknál elő- és utócsótól, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.
Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjeggyel való. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.
Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrásy-ut 26.

Akar-e szép lenni?
Akkor ne használjon mást, mint a legjobbnak általában elismert
Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot, amelyről rózsás, úde, selymes az szőrt nyér, eltünteti a ráncokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.
Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talajvizet is megpuhítja. Kiváló háztartási torok-, szemgyógyulad, izadá és szájtíz ellen. A fogak fehérítése és épen tartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mini univerzális háztartási gyermekpótlóknál és háztartásban a legjobb lelkismerettel ajánlható.
Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
Rogátsy-féle borax-oreom 1 K, borax-szappan 80 f. borax-póder 1 K 20 f. borax-fogkrém 50 fillér.
ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája, Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

Tennis-raketek, sport-, utazási- és turista-czikk
nagy választékban, a megszokott finom kivitelben és szolid árak mellett
Legújabb sportárjegyzék megjelent.
Huzella M.
BUDAPEST, IV., Váci-utca 28.

BLUZOK PRINCESSÉ RUHÁK
costum és pongyolák
FALUDI LÁSZLÓ Bpest, VI., Andrásy-út 48. Dívatlap ingyen!!

Magyar Kir. Level. P. Magyar Kir. Level. P. Magyar Kir. Level. P.
Készítők: Faludi László, Nádor, Pipere Borax, Nádor, Pipere Borax, Nádor, Pipere Borax.

Technikum Mittweida
Igazgató: A. Holst, tanár. 19073 (Szács királyi.)
Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészeti részlegre, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépi-techn. laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 3610 hallgató a 36. iskolai évben.
Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Dermolin
a legjobb bőrápító szepítő, ráncok és bőrhibák ellen.
Ára 1 kor. 50 fill. szappan hozzá 1 kor.
Haltól gyógyszár Budapest, Aréna-út 12.

A jelenkor legkiválóbb bőrfinomító találmánya a növényekből készült kristályszerű masszsa, a **KRISTALIN**
A bőr felületét nem onidálja és nem ártja, mint a száraz szappanok. Ellenben fehérit, údvé és bírszomszint és változtatja. Kapható minden drogériában. Próbát 50 f. n. üvegdozoz 3 K szappan 1, pudor 1 K. Főrakt. Bp. Baross-utca 91.

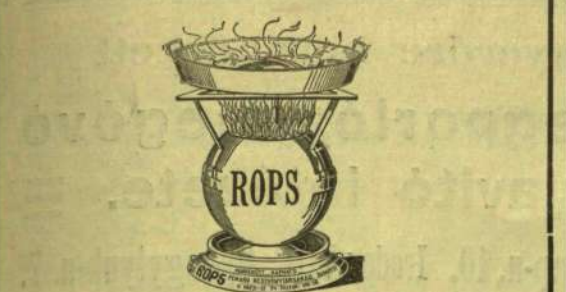
PETROLNERUDA
kitűző hajvíz
NERUDA FÉLE Pipere Borax
Készítők: NERUDA NÁNDOR BUDAPEST IV., Pipere Borax, Nádor, Pipere Borax, Nádor, Pipere Borax.
1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Fürdői és uti olvasmányok. MAGYAR KÖNYVTÁR

- Szerkesztő RADÓ ANTAL.
Külföldi elbeszélők:
Amerikai elbeszélések. (Bret Harle, Mark Twain, Stockton) Ford. Szappanos A. (247. sz.) 30 f.
Berkeley: A kis márké. Regény. Ford. Sándor Tivadar. (229. sz.) 30 f.
Bourget Paul: Három elbeszélés. Ford. Hevesi Sándor. (33. sz.) 30 f.
Buttli E. A.: Az erkölcselen. Elbeszélés. Ford. Tóth Béla. (48. sz.) 30 f.
Olasz elbeszélők tára. (Capuana, Castelnovo). Fordította Tóth Béla. (90. sz.) 30 f.
Collins Wilkie: Párba az erdőben. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.) 30 f.
— A jóslat. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.) 30 f.
Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. (Detektív-történetek.) (189., 222., 273., 320., 417., 457., 510. és 523. sz.) 30 f.
— Egy-egy fiata. Ford. Mikes Lajos. (378-379. sz.) 30 f.
Coppée: Henriette. Ford. Botlikné Tölgysz M. (82. sz.) 30 f.
— Adós, fizess! Regény. Ford. Tóth Béla. (124. sz.) 30 f.
Csehov: Falsi asszonyok és egyéb elbeszélések. Fordította Szabó E. (60. sz.) 30 f.
Daudet Alphonse: Az utolsó leckeóra és egyéb történetek. (A Contes du Lundi-ből). Ford. Marquis Géza. (438. sz.) 30 f.
De Amicis Edmondo: A bor és egyéb apróságok. Ford. Tóth B. (7. sz.) 30 f.
Dosztojevszkij: A játékos naplaja. Regény. Fordította Szabó E. (169-170. sz.) 30 f.
Farina Salvatore: Erősebb a szerelménél. Regény. Fordította Tóth B. (119. sz.) 30 f.
Flaubert Gustave: Herodias. Ford. Gábor Andor. (300. sz.) 30 f.
— Egy jó lélek. Ford. Gábor Andor. (518. sz.) 30 f.
France Anatole: Régi dolgok. Ford. Ambrus Zoltán. (140. sz.) 30 f.
— Gallio. Elbeszélés. Ford. Gábor Andor. (421. sz.) 30 f.
— A kyméi énekes. Ford. Nyitrai L. (330. sz.) 30 f.
— Craignebulle. — Putois. Ford. Gábor Andor. (399. sz.) 30 f.
— Elbeszélések. Ford. Molnár Ferencz. (513. sz.) 30 f.
Gorkij Maxim: Candra Makar és egyéb elbeszélések. Ford. Ambrusovics D. (252. sz.) 30 f.
— Malva. Ford. Vartan. (209. sz.) 30 f.
— Huszonhat és egy. Ford. Isák Márta. (299. sz.) 30 f.
— A tévedés. — A kán és fia. — Dal a sólyomról. Ford. Ambrusovics Desz. (334. sz.) 30 f.
Habberton John: Helén hácskái. Fordította Gábor A. (362-363. sz.) 30 f.
Kiehlend: Elbeszélések. Norvégból fordította Ritók Emma. (92. sz.) 30 f.
Kipling Rudyard: Indiai történetek. I. és II. sorozat. Ford. Mikes L. és Marquis G. (96. és 164. sz.) Egy-egy füzet 30 f.
— A Dsungel könyve. 2 füzetben. Illusztrálva. Ford. Mikes Lajos. (149., 191. és 251. sz.) Egy-egy füzet 30 f.
— Ujjb Dsungel-történetek. Ford. Bekási Gyula. (431. sz.) 30 f.
Lagerlöf Selma: Egy udvarház története. Svéd elbeszélés. (434-435. sz.) 30 f.
Loti Pierre: Tűnő képek. Ford. Marquis G. (225. sz.) 30 f.
Maupassant: Apró elbeszélések. Ford. Tóth B. (2. sz.) 30 f.
— Gyöngy kisasszony. Ford. Ambrus Zoltán. (405. sz.) 30 f.
— Az ékszer. Ford. Tóth B. (487. sz.) 30 f.
Multatuli: Száidsa és egyéb történetek. Ford. Gábor I. (213. sz.) 30 f.
Olasz elbeszélők tára: I-II. sorozat (Farina, Vergé, Seroa, De Amicis). Ford. Radó Antal és Tóth Béla. (13. és 99. sz.) Egy-egy füzet 30 f.
Patapenko: Egy vén diák elbeszéléseiből. Oroszból ford. Ambrusovics D. (187. sz.) 30 f.

Minden füzet külön is kapható a kiadónál:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI., ker., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben és vasúti állomáson.

Ki az életét szereti, csak a

ROPS
biztonsági gyorstűzőt használja.

Tűzveszély kizárva. Ha felborul, elalszik. Szesz ki nem folyhat. Szeszfogószámban igen takarékos. Tartós, szolid kivitelben, önzott vasból.
Ára Budapesten 4 kor.
Kapható minden jobb vasár-üzletben Budapesten és vidéken. Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.
Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részvénytársaság
Budapest, V., Váci-út 74-77.

Törvényileg védett
NŐI KALAP-BÖRÖND
vimentes barna vitorlavászonnal bevonta, 4 fényezett keményfa védőléccsel, nickel sarokvédővel, nickel zárral és erős tehenbőr fogval.
46 cm hosszú, 36 cm széles, 32 cm magas, 2 talpjak 6 K
56 * 40 * 36 * 3 * 8 *
56 * 46 * 38 * 4 * 9 *

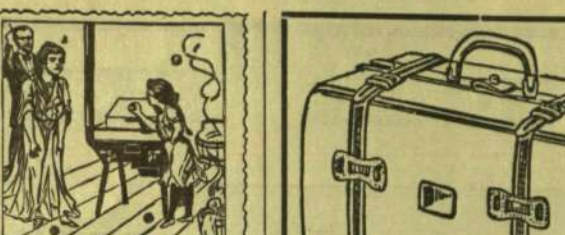
Törvényileg védett
COUPE-BÖRÖND
vimentes barna vitorlavászonnal bevonta, 4 fényezett keményfa védőléccsel, nickel sarokvédővel, nickel zárral és erős tehenbőr fogval.
60 cm hosszú, 33 cm széles, 21 cm magas 7 K
65 * 40 * 23 * 8 * 8 *
70 * 42 * 24 * 9 * 9 *
Vidőre megrendelések után: vételt csak készletnek. ::

PAPEK JÓZSEF bördnös és finom bőrúru készítő
Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. B. Árjegyzék bérmentve.

DÁVID KÁROLY ÉS FIA
doboz-, papír- és szab. fémkapocs-gyára
Budapest, I., Mészáros-utca 58. sz.
Telefonszám 41-48. Sürgőnyezim: Cartonage.
Gőzerőre berendezve.
A magyar kir. dohányjövődék szállítója.
::: Napi gyártás 150,000 doboz :::

LOHR MÁRIA
Czipek-, vegyeszeti tisztító és festészet
Intézet. Gyár. VIII., Baross-utca 85.
Főközlétek: IV., Ekkü-út 6, VI., Andrásy-út 16, VIII., József-körút 2, IX., Calvin-tér 9, V., Harmad-csüd-utca 2, VI., Teréz-körút 39.

Szenvedő hölgyek és urak
ne mulasszák el a legújabb árjegyzékem ingyen és bérmentve küldetése iránt hozzám fordulni. E feletlen hasznos, mintegy 3000 természetű ábrát tartalmazó könyvben minden nemű köztér pontos leírása feltalálható. Minden altesti betegség ellen szolgáló kázkötő, mely köldök és has-érv. vándorvona és hájasodás ellen előnyösen alkalmazható. Hölgyek számára pedig kitűnően beváltak az altest támogatású szülés előtti és utáni időszakokban.
Varrás nélküli gummihártsánya görsér, erős csomok, viszértárgulánál, valamint dagadt és egybékített szenvedő lábakra a legradikálisabb hatályú szer. Mérték szerinti elkészítést leggyorsabban eszközöl:
Keleti J. orvosi műszer és testgyógyászati gépek gyára Bpest, IV., Koronaház utca 97. Alapítástól 1878. Telefon 13-76.

A „Titania” gyorsgözműgép

felülmúl minden mosógép-kurrenzához tartozék (olyanokat, melyek nagy lármával és piaci reklámmal hirdetteknek).
MOS: fehérré harmad annyi időben, mint azelőtt; a fehérneműt eddig el nem ért módon; kimélti 75% pórt megtakarít és időt és OLCSO de jó.
Sok ezer áll üzembelen és ugyan: ennyi az ismerővel: Próbára is.
Titania - mángorló. 17-tele nagyságban 2-3 keményfa-hengerrel, minden árfokozatban 33 K-40, feljebb. Öt évi jóállás.
Titania-forráscsator. elsőrendű paragummi-hengerrel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Képviselek kerestek.
TITANIA-MÚVEK Wels, Felső-Ausztria 20. sz. Gyártanak különlegességek gyártást: mosógépeket, takarmány-félesztőket, vetőgépeket, szénagerbelyeket, szegesszekendőket, különbözők, stb. Részletekkel szivesen engedtetnek.

ANGOL TÁSKA
536. sz. Barna vagy fekete tehenbőr-ből, kulccsal zárható, sárgaréz-zár és áthajók-kal, inom béles és belül egy oldalszék.
Hossza 40 45 50 55 60 65 70 cm.
Ára K 27.- 31.- 35.- 37.50 42.- 46.- 52.-
Angol táskák (ugyanolyan mint az 536. sz.), barna hat. nyitós vitorlavászonból, nickel zárral és áthajók.
Hossza 40 45 50 55 cm.
Ára K 16.- 18.- 20.- 22.-

Dr. Kapitány Kálmán
utikönyvei:
Az osztrák császárság. 11 térképpel és 6 városi tervrajzzal. Kötve 6 K
Bécs. Bécs város tervrajzával 80 f.
Karlsbad. Három térképpel 80 f.
Merán és Arco. Két térképpel 80 f.

Uti kosár. finom vesszőből, két erős zár, fidele vitorlavászonnal borítva, belül vízhatlan kátrányozott vászonnal kibélelve és lecsatolt övvel.
Hossza 80 90 100 110 cm.
Ára K 54.- 62.- 70.- 78.-
Hölgyek részére 2 betéttel és egy kalap-rekesz. Magasabb alak.
Hossza 80 90 100 110 cm.
Ára K 27.- 29.- 31.-

Uti láda, hölgyek és urak részére, világos vízhatlan vitorlavászonnal bevonta, erős bördök és egy betét.
Hossza 80 90 100 110 cm.
Ára K 22.- 24.- 27.-

Uti láda, hölgyek és urak részére, világos vagy barna vízhatlan vitorlavászonnal bevonta, erős bördök és egy betét.
Hossza 80 90 100 110 cm.
Ára K 24.- 26.- 30.- 33.-
Kérem ezen árlapot (összehasonlítás czéljából) megőrizni és engem becses megrendelésükkel megistelni.

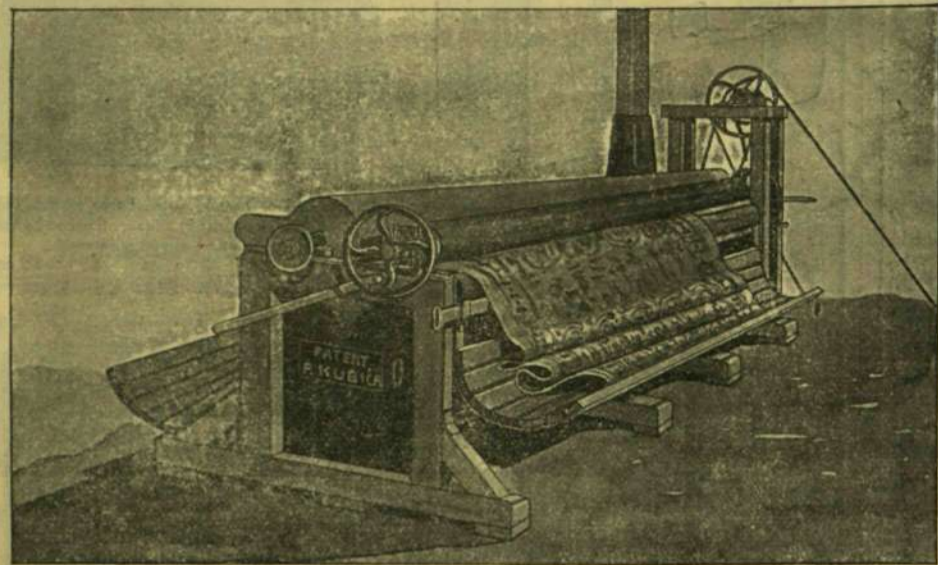
NŐI KALAP-BÖRÖND
3 PATENTTARTÓVAL
9 Kor 50 f.

HELLER M. Utóda bördnös-mester
Budapest, VII., Károly-körút 3. Sürgőnyezim: «BOROND» Budapest

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölcsön R-T.
Irodát VI., Andrásy-ut 5. sz. a. (rajt házában).
Beiktett részvények: 40 millió korona. Előnyök betétek, lezárástól váltókat és előleglet nyugdíj-papírokat.
M. kir. szab. oszt.-sorjáték főeláruztó helye: VI., Andrásy-ut 5. Készlet-üzlet: IV., Károly-körút 18. IV., Ferenciek tere 4. (Irány-utca sarkán). VII., Király-utca 97. VIII., József-körút 2. VIII., Kőrút-11999

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!
Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli részv.-társ. Budapest, V., Báthory-utca 5.
Kizárólag természetes magyar ásványgyógyvizet hozunk forgalomba.
Egy liter víz ára palackcsere mellett:
Borszéki Boldizsár, idült gyomor- 34 fill.
Borszéki Fokut, az ásványvíz királyi. köztvény ellen 28 *
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen 28 *
Bodoki Matild, alkális ásványvíz 28 *
Baross, vesehó ellen 28 fill.
Borhgyi, húgyhólyg 28 *
Bóhólti, koroná forrás idült víz 38 *
Felpataki, sárgáság ellen 34 *
Felsorakosi Mária, légszűrő ellen 28 *
Hargitaligeti, idült itál 28 *
Horgász, étvágygerjesztő 28 fill.
Kászoni-Fokut (Salutaris) jód és lithiumtartalmú 28 *
Répáti, égvényes ásványvíz 28 *
Szekely-Seltes, idült gyomor- 28 *
Sztójkai, cukorbetegség ellen 34 *
Kérdése meg az orvosától és megtudja, hogy a természetes ásványvíz gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.
Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizet pótolhatók.
Tíz palackot már hához szállítunk!

KERBER HENRIK

villanyerőre berendezett
szőnyegporló, megóvó
és javító intézete.

Telep: VIII., Nap-u. 10. Iroda: VIII., Gyöngygyök-u. 7.

Elvállal lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett szőnyegtisztítást, megóvást és javítást.

Szőnyeg-megóvásra száraz és szellős helyiséggel rendelkezem.

Ugyszintén elvállal ablak-, lakástisztítást, szobabeürítést, valamint lakások pormentesítését és biztos fűrengesítését.

Telefonbeszélgetésre (telefonosz. 53-55) azonnal házhöz küldök.

VASÁRNAPI UJSÁG

31. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, AUGUSZTUS 1.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Elgys szám Előfizetési Egész évre — 16 korona. A «Világkronika»-val Kalföldi előfizetésekre a postailag meg- Kiadóhatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel több. határozott veltől is esztalendő.

5 KORONA egy pár elegáns utcazi vászoncipő szürke és barna színben

Mezei Jenő saját készítményű cipő áruházában Budapest, IV., Kecskeméti-u. 13.

UJDONSÁG! Papek-féle törv. védett pénz-tárcza erős zergéből. Előnyei: egy drb. bőrből készíte, minden pénzem külön van, lapos és nem merev. Urak részére 11 cm. hosszú, 7 1/2 cm. széles — 3 korona, hölgyek — 11 — 6 1/2 — 3 — Vidékre 2 darab megrendelésnél portmentes küldés.

PAPEK IÓZSEF bőrdobos és finom bőrúru készítő Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15 B. — Árjegyzék bérn.

„Iró angyal” gramofon gépek és lemezek.

SCHMID NÖVÉREK-nél Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz. (Királyi Királya.) Választékküldemények, kedvező lemezcserre fivétel. Ár- és lemezejegyzék ingyen és bérmentve.

SERAIL-ARCZKENŐCS, Minden aralmas alkatasú nőknél!

an arcosz uszinta, fehérti és barsonyphava teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill. Sorail-szappan, Epo-szappan kitinó tolett szappanok a kenés használatához. Serail-crème nappali használatra, Serail-pouder kiváló finom arczpor háron színben, fehér rózsaszín és érme. Egy doboz ára 1 kor. Készíti **ROZSNYAY MATYÁS** gyógyszerész, Aradon, Szabadság-tér. 1294

BUTOR készpénzért és részletre. 3 szoba teljes berendezés 360 frt, mely áll: 1 háló, ebédlő és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Albm 50 fill. bányegyekben.

NAGY IMRE lakberendezési vállalata, Budapest, Váci-kört 9. sz. (Szerecsen-u. sarok.)

Margit-crème

úri körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-pouder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal a készítő

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás ozimú ismeretű fűzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa.

HOMOK — ARANY

A legjobb és legolcsóbb építőanyag a homokból cementtel vagy másszal készült falazótege, tetőeserép, járda és padlólap stb. dr. Gaspary rendez. szerint előállítva. Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépeivel vagy formáin a legkülönbözőbb árákban. A 228. számú ismeretűsi brosúra ingyen. Levélezés és nyomtatványok magyar nyelven. Leigpary Cementindusztria, Dr. Gaspary & Co. Markranstádt, Leipzig mellett (Németország).

Félig ingyen! „ELEKTRO” aranyóra. Ára csak K 11.80

Senkinek sem szükséges ma már valódi aranyórát 300 koronáért vásárolni, mióta az ide lerajzolt kiváló gyártmány „Elektro” aranyórát (Glasbitter rendszerű) készítik. Ezen óra szerkezetének három felele van és kizárólagosan változatlan, aranyhasonló ércötényből és ezeken kívül még egy vastag réteg valódi arannyal, mely villamos áram segítségével lesz rávezetve, úgy, hogy kiváló tartóssággal teljes garantált vállalkozás. Az „Elektro” aranyórát senki sem tudja egy 200 koronát érő aranyórától megkülönböztetni. Pontos járást 5 évig írásban garantálók. Római vagy arabs számjegyekkel.

Ára csak K 11.80.

Minden Elektro-aranyóra vásárló ajándékkul egy szép elektro-aranyláncot is kap.

Minden Elektro-aranyóra mellé 5 évre szóló kezességi jegy van csatolva. — Egyedüli árusítás utánvéttel.

Heinrich Kertész, Wien, I., Wollzeile 34-U.

Telt kebel elérésére. Szép kebelt szeretni, ma már nem képez tüköt a hölgyvilág előtt, a mióta a „Pillules Orientales” (keleti labdacsek) csodálatos hatása ismeretes. Ezek a pillulák valóban azon tulajdonsággal bírnak, hogy a kebelt kifejlesztik, megszilárdítják és ujjalakítják, ép úgy a nyak és vállcsontok őröget megszilárdítják az által, hogy a kebelnek kezes teltségét kölcsönöznek a mellkél, hogy a derekát kibővítenék. Keleti pillulák főleg keleti nővénykivonatból készülnek s az ártalmas arzénol teljesen mentesek. Hatását nem szabad hasonló czélú más külső vagy belső használatra szoruló szerttel összehasonlítani. Egy több mint 20 évi eredmény a Pillules Orientales hírnevét megerősítette annyira, hogy úgy a fiatal lányok, mint az asszonyok az egyedüli eszköze arra, hogy telt s szilárd kebelre tegyen szert. Könnyű és dískrétt kezelés, tartós eredmény már 2 hari használat után. Egy üvegcské használati utasítással 6.45 kor., utánvéttel 6.75 kor. F-raktár Budapeston Török József VI., Király-utca 12. Prágában Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

BUTOR izlése és szolid kivitelben, teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

SARKANY I. butoriparosnál, Budapest, VII., Erzsébet-kört 26. sz. műhely és raktár.

+ Soványság. + Szép telt alakot, gyönyörű kebelt 6-8 hét alatt érhetni el a törv. védett „Bistoria” nevi arany éremmel (Páris 1900. Hamburg 1901. Berlin 1905) kitüntetett orientális eróporunk használata által. 30 fontnyi hiteltlen realitás, nem szédeltetés. Sok elismerővel. Dob-v használati utasítással 2 marka. Postautalványon v. utánvéttel (postó külföldön) **Egyreintésches Institut D. Franz Steiner & Co** Berlin 57. Königsgrünerstrasse 66. Budapestben kapható Török Józsefnél, Király-u. 12.

Óvass a hírlófényektől!

GRÓF ZICHY GÉZA.

KI NE ISMERNÉ s tisztelné ezt a nevet? Pedig viselője nem szeret szerepelni. Maga helyett műveit küldi a nagy nyilvánosság elé; de a szellemi termékeknek s épen az övéinek, az a sorsa, hogy szájról-szájra, kézből-kézbe menjenek s akkor is fölföldüljenek sokfelé, mikor alkotójuk már rég egészen más eszmekörben él.

A teljes visszavonultságban — Pozsonyban, egy dunaparti bérházban — élő gróf, az egyaránt jeles vadász, költő, zene-szerző egyéniségét ma meg kell mutatnunk a nagy közönségnek, akárhogyan tiltakoznak is ellene maga gróf Zichy Géza. Alkalmul szolgál reá az, hogy július 22-én töltötte be élete hatvanadik évét. Ez a dátum azonban nem jelent számára sem öregséget, sem nyugvópontot.

Szellemi üdeségével csakúgy, mint délczez, szálas természetével és derült, fiatalos arczával, egész rugalmas testi szervezettel — lezáfolja korát. Félkézzel is könnyedén, mosolygva feltartóztatja útjában az élők leghatalmasabb ellenségét: az öregítő időt; mint a hogyan gyözelmesen megvívott sok ellenséges akadályl és kiküzdött sokféle szép diadalt.

Mikor serdülő korában, vadász-szerencsétlenség következtében, amputálták jobb karját, erős akaratl, kitartás útján szerzett ügyességgel annyira fejlesztette bal kezét, hogy képes lett vele nemcsak írni (kötát is, a mi nehezebb), hanem fegyvert forgatni, sőt — a legszebben meghámozni az almát vagy körtét... Kipróbálta, vajjon tudná-e baljával kormányozni a gyeplőt vagy lóra szállni? Más beérte volna ezzel a kiküzdött eredménnyel; így is bámulja a világ. A fiatal gróf tovább harcolt ros sz sorsa ellen; a zongorát teljesen hatalmába ejtette. Elragadtatva hallgatta egész Európa; a ki nem tudta: pusztán hallása nyomán el nem hitte

volna, hogy az erővel teljes, tömör összhangok s az egész bravuros játék mestere nélkülözi jobbját. De sokkal nagyobb, szebb diadala a nemes gróf öntudatos akaraterének az, hogy ő ezt a bámulatossá fejlesztett technikai készséget nem tekintette olyan értéknek, olyan egésznek, hogy befejeztével nyugalomra térjen babérjaival; becsúvágya arra vitte, hogy elsajátítsa a zenének, mint művészetnek végtelen finoman differenciált törvényeit. A pozsonyi hírneves templomi karnagyot, Mayrberger Károlyt, Volkmann Róbert és Liszt Ferenc kö-

GRÓF ZICHY GÉZA.

vették, mint a magasra vágó fiatal művész kalauzai a zenei tudásban. S hogy méltó lett ilyen nagy tanítómestereihez: ez a legszebb diadala.

Természetes, hogy megvolt hozzá az alap: a nagy tehetség. De az épületnek, ha csak alapja van meg, sem hasznát nem vehetni, sem esztétikai érdeme nincs.

Gróf Zichy Géza tanulásra fogta fogékony lelkét, így elégtette ki a zene iránti nemes szenvedélyét; s meglelt jutalma: a világ legszebb közönsége előtt — Liszt és más művészek, meg fejedelmi hölgyek és általában a szellem arisztokratái előtt — aratta első zeneszerzői sikereit művészi rögtönzéseivel. Az ily módon elröppent, pillanatnyi hangulat szülte zenei műveken kívül nagyszámú megrögzített, leírott szerzeményét is ismerjük: zongoradarabjait, férfikarait, hangszer- és énekkarra írt műveit (Dolores; A zene; Egy vár története); a Berlinben, Prágában, Boroszlóban előadott operákat (Alár 1896, Roland mester 1899, a Rákóczi-trilógia: Nemo 1905, II. Rákóczi Ferenc 1909, R. Rodostóban), s ne felejtjük a «tánczköltemény» új műfaját (Gemma 1903; próza, mimika és táncz, állandóan jellemző zenekari zenével).

S ha még ez minden volna! De a költői lelkű főúr egyszersmind hivatott költő, (több nyelven ír; de csak magyarul írott versei és opera-stb. szövegei jelentek meg), a Petőfi- és a Kisfaludy-társaság tagja; szinpadai műveinek is maga írja meg szövegét. Vannak kisebb versein kívül (melyeknek első gyűjteményét a Petőfi-Társaság adta ki), kötetnyi hosszú elbeszélők (A boldogság útja, A leányváró boszorkány, Alár); sőt színművei is kerültek szinpadra.

Az éremnek e két szép oldala közt ott van az egyén nemes jellemének színaránya, a megbízható, a súlyos, az értékes, igaz ember; a ki becsületes művész és jószívű, a nélkül, hogy «bohém», könnyelmű,